

Gemeente
Geertruidenberg

Begroting 2019

Inhoud

Inleiding	3
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	5
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	16
Programma 3 Sportvoorzieningen	20
Programma 4 Onderwijs	24
Programma 5 Mens, Zorg en Inkomen	28
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	37
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	41
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	46
Overzicht overhead	54

Inleiding

Met de programmabegroting 2019 en de meerjarenramingen vertalen wij het Raadsprogramma 2018 – 2022, een raadsprogramma met een hoog ambitieniveau. We noemen daarbij met name:

1. Extra aandacht voor en inzet op de gebieden van openbare orde, veiligheid en handhaving;
2. Ambitieuze aanpak van het duurzaamheids- en klimaatvraagstuk;
3. Betere benutting van de kansen die onze gemeente qua economie en toerisme biedt;
4. Ruimhartige zorg en ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben en ouderen die langer thuis blijven wonen;
5. Optimalisering van de dienstverlening aan onze inwoners;
6. Het bieden van een thuis aan de verenigingen en initiatieven in onze gemeente.

Deze ambities vergen een flinke financiële injectie. Daarnaast lopen de kosten voor de zorg (jeugdzorg en Wmo) flink op. We zijn er trots op dat we de realisatie van deze ambities in de programmabegroting van 2019 en de daarop volgende jaren hebben kunnen borgen. We zijn er in geslaagd zodanige keuzes te maken dat we enerzijds het goede dat reeds in gang was gezet kunnen continueren en anderzijds de nieuwe opgaven en ambities daar aan kunnen toevoegen. De oplopende zorgkosten hebben wij eveneens in deze begroting verwerkt. Dit hebben we bereikt door kritisch te zijn op budgetten en investeringen waarvoor de wettelijke basis ontbreekt, door het stellen van prioriteiten en door investeringen te temporeren.

Verschuiving lastendruk en lagere kosten voor onze burgers

Gezien het al hoge niveau van onze dienstverlening vragen wij – om de bovengenoemde opgaven te kunnen realiseren – van onze burgers een extra inbreng door een verhoging van de OZB-opbrengst. Daar staat tegenover dat wij dat compenseren door de rioolheffing met eenzelfde bedrag te verminderen. De betere scheiding van afval door onze inwoners wordt daar bovenop ook nog eens beloond met een lagere reinigingsheffing. Per saldo gaan onze inwoners de komende jaren dus minder betalen.

De begroting 2019 en de meerjarenramingen laten structureel positieve saldi zien. Daar willen wij behoedzaam mee omgaan, enerzijds omdat mogelijke toekomstige ontwikkelingen daar om vragen, anderzijds om de reservepositie van onze gemeente te versterken.

Uitgangspunten

Deze begroting is in vorm en opzet in lijn met de opzet van vorig jaar. In het Raadsprogramma 2018-2022 zetten we in op transparant, betrouwbaar en integer bestuur waarbij wij respectvol met elkaar omgaan. Bij een transparante bestuurscultuur hoort eenduidigheid en leesbaarheid van onze voorstellen. Het Raadsprogramma 2018 - 2022 is mede geïnspireerd op de visie Gkracht2025. Deze visie maakt dan ook onderdeel uit van het fundament onder deze begroting.

Deze begroting is kort en bondig. In de bijlagen vindt u de paragrafen en overige begrotingsonderdelen. Dit alles volgens de vernieuwde voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Programmagewijs op hoofdlijnen

In deze begroting gaan we uit van de zeven programma's:

1. Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid
2. Economie, Recreatie en Toerisme
3. Sportvoorzieningen
4. Onderwijs
5. Mens, Zorg en Inkomen
6. Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur
7. Dienstverlening en Bedrijfsvoering.

Naast deze programma's treft u de volgende overzichten aan:

- Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- Overzicht overhead.

In lijn met het Raadsprogramma 2018-2022 zoomen we per programma in op de speerpunten en schetsen nieuwe ontwikkelingen. Hierbij kan het om nieuw beleid gaan, maar ook om de gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving. Kort gaan we in op de effecten van vastgesteld beleid. Daarnaast geven we de financiële mutaties in het bestaand en nieuw beleid aan. Het overzicht financiële mutaties per programma bevat tevens de mutaties die het gevolg zijn van wettelijke en autonome ontwikkelingen, prijscompensatie, verbonden partijen e.d. Wij hebben per programma een onderscheid gemaakt tussen incidentele (I) en structurele (S) ontwikkelingen. De gevolgen van de september-circulaire 2018 zijn in de begroting verwerkt.

In veel gevallen zijn we afhankelijk van ontwikkelingen waarbij meerdere partijen betrokken zijn. Het Rijk kan bovendien met wetten of wetswijzigingen komen die invloed uitoefenen op de taken en de financiën van de gemeente. Deze zaken benoemen we, per programma, in de risicoparagraaf. Ook zaken die nu nog niet te kwantificeren zijn, maar wel in beeld moeten komen, worden hierin benoemd.

Samenvatting

Wij bieden u een sluitende begroting aan met een solide basis. Uitgangspunt is om ons te richten op een sluitende begroting in de vorm van een geprognosticeerd positief saldo in de jaren 2019 tot en met 2022. Deze Programmabegroting maakt het mogelijk om in 2019 politieke, bestuurlijke en maatschappelijke ambities te realiseren die goed aansluiten bij het Raadsprogramma en de toekomstvisie van onze gemeente. Het is goed wonen, werken en leven in onze drie kernen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer. Samen met uw raad en samen met onze inwoners, bedrijven, instellingen en partners geven wij daar graag verder vorm aan. Een goed samenspel zorgt voor een nog betere toekomst.

De begroting is structureel sluitend voor de periode 2019-2022. Het gepresenteerde meerjarenperspectief laat een positief oplopend begrotingssaldo zien. In onderstaande tabel is op hoofdlijnen weergegeven hoe de begroting financieel is vertaald.

Proces Begroting

Het college presenteert een sluitende begroting en legt deze ter vaststelling aan de gemeenteraad voor.

Bestemming begrotingssaldi

Het college stelt voor om de positieve begrotingssaldi vooralsnog toe te voegen aan de Vrije Algemene Reserve, met uitzondering van het incidentele voordeel van 2019. Hiervoor wordt voorgesteld om dit toe te voegen aan de post onvoorzien 2019. Met het egaliseren van de overige begrotingssaldi, via een toevoeging aan de Vrije Alge-

mene Reserve, wordt het mogelijk om met deze reserve eventuele toekomstige financiële tegenvallers op te vangen. Dit past in ons streven om behoedzaam met positieve saldi om te gaan.

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	2019		2020		2021		2022	
Structureel								
Begroting 2018	-124.000	V	-208.000	V	-300.000	V	-420.000	V
Begrotingwijzigingen 2018	182.000	N	253.000	N	298.000	N	298.000	N
Turap 2018	72.000	N	73.000	N	74.000	N	74.000	N
Algemene uitkering (septembercirculaire)	-1.633.000	V	-2.047.000	V	-2.248.000	V	-2.477.000	V
Begroting 2019	1.376.000	N	1.686.000	N	2.070.000	N	2.061.000	N
Eindsaldi	-127.000	V	-243.000	V	-106.000	V	-464.000	V
waarvan								
Structureel	-95.000	V	-208.000	V	-61.000	V	-457.000	V
Incidenteel	-32.000	V	-35.000	V	-45.000	V	-7.000	V
	-127.000	V	-243.000	V	-106.000	V	-464.000	V

Incidenteel

Begroting 2019	948.000	N	373.000	N	58.000	N	0	-
Dekking uit algemene vrije reserve	-948.000	V	-373.000	V	-58.000	V	0	-
Eindsaldi incidenteel	0		0		0		0	

Programma 1

Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

De missie

Van buiten naar binnen, taakvolwassen en integraal werken, waarbij we de samenhang en de betrokkenheid van de inwoners bij de directe leefomgeving in de wijken vergroten. We zijn zuinig op ons milieu en promoten duurzaamheid actief.

Speerpunten 2019-2022

- We gaan naar buiten toe om ons te – laten – informeren. Klantcontact vindt zo veel als mogelijk in de wijk plaats.
- De mogelijkheid tot parkeren op of nabij de Markt in Geertruidenberg vormt de basis voor verblijf in de stad. (Parkeer)gemak dient de mens. Een verkeerscirculatieplan, met logische aan- en afrijroutes, wikkelt het verkeer zonder problemen en irritaties af.
- Samen met onze partners gaan we, wijk voor wijk, aan de slag met verduurzamen. We richten een duurzaamheidsloket op. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie.
- We pakken de regierol voor de warmtetransitie.
- We hechten veel waarde aan natuur en creëren een ecologisch lint ter verbetering van de biodiversiteit. Groenonderhoud in de wijken vindt plaats in samenspraak met bewoners.
- We werken aan een (nieuw systeem van) afvalinzameling dat gemak oplevert voor de inwoners, betaalbaar en duurzaam is.
- De openbare ruimte maken we voor iedereen toegankelijk.
- We zetten via een lobby in op een volwaardig knooppunt Hooipolder en gaan in overleg met bewoners van Raamsdonk bekijken op welke wijze we het sluipverkeer in de kern kunnen aanpakken.
- Met betrekking tot de verkeersveiligheid inventariseren we in samenwerking met bewoners gevaarlijke knelpunten. We geven prioriteit aan voetgangers en fietsers.

Nieuw en bestaand beleid

Nieuw beleid

Wegen en infrastructurele werken

In 2019 bereiden we de rioleringswerken Ravelijn fase 2 en de Zandheuvel voor. Deze werken combineren we met kleinschalige herinrichting.

Voor de voorbereiding vragen we in 2019 een investeringsbudget van respectievelijk € 7.000 en € 8.000.

De feitelijke werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd. De herinrichtingen kunnen niet uit de 'voorziening riolering' worden betaald. Voor de uitvoering in 2020 vragen wij via het investeringsplan een bedrag van respectievelijk € 35.000 en € 40.000.

Vanuit het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP+) pakken we ook Haven (Raamsdonksveer), Valeriaanstraat, Regentenstraat en Vorsterstraat aan.

Medewerkers van de gemeente komen op allerlei plaatsen in aanraking met elektrische installaties. Het gaat hierbij om evenementenkasten, rioolgemalen, weekmarktvoorzieningen en installaties zoals meterkasten in gebouwen etcetera.

Het invullen van de elektrotechnische bedrijfsvoering is een wettelijke verplichting vanuit de Arboret en het Arbobesluit. Dit project hebben we gezamenlijk met de gemeente Drimmelen opgepakt om

de kosten te beperken en waar mogelijk van elkaar te leren. Als vervolgstap gaan we gezamenlijk een installatieverantwoordelijke intern aanstellen of extern inhuren. De kosten hiervan komen ten laste van de voorziening riolering.

Verkeer

Hoopolder

Wij voeren een landelijke en regionale lobby, waar mogelijk in samenwerking met onder andere Stichting A59stoplichtenvrij.nu en haar medestanders, voor een volwaardig knooppunt.

Het niet beschikbaar stellen van personele capaciteit leidt automatisch tot prioritering tussen reguliere verkeerszaken en begeleiding van de verbreding van de A27. Mogelijk leidt dit tot zowel toekomstig ongewenste situaties op zowel hoofd- als onderliggende wegen-net als het niet realiseren van de gestelde doelen. Vooral omdat de verbreding van de A27 valt onder crisis- en herstelwet, dit betekent dat medeoverheden geen beroep kunnen aantekenen, is een continu relatiebeheer met diverse stakeholders cruciaal.

Zowel het reguliere takenpakket verkeer als de begeleiding van de verbreding A27 is als prioriteit aangemerkt. Om hieraan invulling te geven voegen we capaciteit toe aan het taakonderdeel verkeer voor de periode tot 2022.

Incidenteel komt dit neer op een jaarlijks bedrag van € 58.000.

Verkeersveiligheid

Knelpunten (blackspots) worden, mede op basis van de samenlevingsagenda, door het uitvoeren van verkeersveiligheidsaudits beoordeeld. De suggesties zoals genoemd in het raadsprogramma 2018 - 2022, nemen wij hierin in elk geval mee. Voor het uitvoeren van deze voorbereidende stap is een bedrag van €10.000 noodzakelijk.

Het niet uitvoeren van verkeersveiligheidsaudits leidt niet tot een (de beste) oplossing op het gebied van verkeersveiligheid. De resultaten

van de audit dienen als basis voor een consultatie van de samenleving.

Onderzoek circulatieplan Markt

Het raadsprogramma voorzagt in een onderzoek naar verkeerscirculatie op en rondom de Markt in Geertruidenberg. Naast de verkeersafwikkeling met logische aan- en afrijroutes is het de bedoeling daarbij de evaluatie van de herinrichting van de Markt te betrekken. In de begroting 2019 stellen we een bedrag van € 25.000 beschikbaar voor onderzoekskosten. Evaluatie kan leiden tot nieuwe inzichten op en rondom de Markt. Dit heeft mogelijk financiële consequenties als er aanpassingen gerealiseerd moeten worden.

Routing centrum Raamsdonksveer

De in 2018 geplande evaluatie van 'de knip Keizersdijk' in Raamsdonksveer kan leiden tot maatregelen binnen het centrum van Raamsdonksveer.

De nieuwe routing binnen het centrum van Raamsdonksveer kan in de toekomst leiden tot aanpassingen aan de omgeving. Er is nog geen zicht op de financiële consequenties.

Groenvoorziening

Wij zijn aan de slag gegaan om de biodiversiteit in het buitengebied te vergroten. Lokale natuurverenigingen en belangstellende bewoners worden hierin betrokken en kunnen meedenken waar de kansrijke gebieden liggen. Het uiteindelijke doel is meer ecologisch beheer in het buitengebied. We willen hierbij aansluiten bij het waterschap door op enkele plaatsen sinusmaaibeheer toe te gaan passen wat uitermate gunstig is voor de biodiversiteit. Daarnaast willen we op enkele plaatsen het gemaaide gras ruimen en afvoeren waardoor de bermen verschalen en het aantal (bloemrijke) soorten toe zal nemen wat onder andere ten gunste is voor de met uitsterven bedreigde wilde bij. Ook kijken we naar uitbreiding van de natuurlijke begrazing door schapen of andere diersoorten. Dit brengt extra kosten met zich mee. Hiervoor stellen we een bedrag van € 25.000 ter beschikking.

Uitvoering natuurprojecten

In 2017 is het regionale bod: 'Groene troefkaart klimaatadaptatie' opgesteld. Aan dit regionale bod werken 10 gemeenten, waterschappen en terreinbeheerders onder coördinatie van Regio West-Brabant. Het bod betekent ontwikkeling van nieuwe natuur en ecologische verbindingzones. Door gebieden beter in te richten kunnen we klimaatveranderingen opvangen. Ook biedt het economische kansen, een gezonde leefomgeving en het versterkt de cultuurhistorie. We zien kansen voor verbinding met diverse ontwikkelingen zoals de nieuw aan te leggen hoogspanningsverbinding, de Donge, de Amercentrale, A59 en diverse projecten zoals de Slikpolder, Achter de Hoeve en het Plassengebied. Dit regionale bod wordt in 2018 omgezet in concrete aanvragen. We maken hierbij gebruik van de cofinancieringsregeling van het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB). We nemen hiervoor € 100.000 op in de begroting, waarvan 75% kan worden gesubsidieerd vanuit het GOB. De gevraagde budgetten zijn opgenomen onder Algemene dekkingsmiddelen.

Straatreiniging, onderhoud onkruid op (half)verharding

Het bestek (de niveau-afspraken voor het onderhoud) met de huidige aannemer loopt af in 2019. Er zijn dan ook twee mogelijkheden: óf dit werk wordt (opnieuw) uitgezet in de markt óf we gaan deze werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren.

Vast staat dat bestrijding van onkruid met chemische middelen niet meer is toegestaan. Vanuit de huidige ervaringen is eveneens duidelijk geworden dat het jaarlijks begrote bedrag van € 203.000 voor straatreiniging voor marktpartijen niet toereikend en realistisch is voor de onkruidbeheersing op het huidige niveau A en B. Uit gesprekken is duidelijk geworden dat er, wanneer het werk in de markt wordt uitgezet, minimaal een bedrag nodig is van jaarlijks € 300.000.

Het in eigen beheer uitvoeren kent voordelen vanuit afstemming, planning en efficiënte inzet. Vanwege de investering ten behoeve van de aanschaf van een borstelmachine en een veegwagen

met inbegrip van de onderhouds- en reparatiekosten, brandstof, verzekering, de huur van een specifiekere machine gedurende een beperkte periode, alsmede de daarvoor benodigde extra capaciteit is eveneens een bedrag op jaarbasis benodigd van € 300.000.

Kortom, welke keuzemogelijkheid er ook uitkomt, er zal een tekort zijn van jaarlijks circa € 100.000 en is het benodigde structurele bedrag in totaal € 300.000. In het raadsprogramma is opgenomen dat we groenonderhoud meer in eigen beheer gaan uitvoeren. Boven-dien wordt er voor hetzelfde geld fysiek meer inzet gepleegd op onkruidbestrijding dan het beleggen bij een externe aannemer. Het in eigen beheer uitvoeren van onkruidbestrijding vertalen we daarom financieel in de begroting.

Verordening Ruimte - Verordening Natuurbescherming

Veehouders moeten hun bestaande huisvestingsystemen op 1 januari 2022 aangepast hebben aan de maximale ammoniak-emissie-eisen. Voor deelnemers aan de stoppersmaatregel geldt deze eis vanaf 1 januari 2020. Het komt er op neer dat vanaf 2020 alle stallen ouder dan 15 jaar (20 jaar voor rundveestallen) aangepast moeten worden aan de dan geldende maximale emissie-eis. Deze eisen worden stapsgewijs strenger richting 2028. Om te kunnen voldoen aan het gestelde beleid moeten veehouders in 2019 een ontvankelijk aanvraag om omgevingsvergunning voor de activiteit milieu indienen. We zien nu reeds een toename in de aanvragen voor agrarische ondernemers, de verwachting is dus dat deze trend zich in 2019 voortzet. Gekeken wordt of dit gedekt kan worden binnen de bestaande budgetten van de OMWB. We stellen de bijdrage met €15.000 naar beneden bij omdat bovenwettelijke controles niet op voorhand worden geraamd.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

In het kader van de dijkversterking heeft de gemeenteraad in april 2017 besloten om invulling te geven aan de natuurontwikkeling in de Slikpolder. Planvorming en realisatie dient in de periode 2018-2021

gerealiseerd te worden. De financiële consequenties voor de uitvoeringsfase leggen we in een afzonderlijk raadsvoorstel ter goedkeuring voor. Het inrichtingsvoorstel maken we in 2019. De uitvoering ervan vindt niet eerder dan in 2020 plaats.

Los van vorenstaande ontwikkeling staan de volgende bestemmingsplanaanpassingen/ visies op het programma:

- Locatie oude Hoge Veer
- Bestemmingsplan verbreding A 27
- Bestemmingsplan verkabeling 150 kV
- Periodieke planherziening 2018-2019 (veegplan)

De uitvoering van de betreffende herzieningen volgen enerzijds uit de ophanden zijnde infrastructurele veranderingen/aanpassingen (A27 en 150 kV) anderzijds als reguliere invulling van plannen (Oude locatie Hoge veer). Voor 2019 is €125.000 geraamd.

Energietransitie

De verduurzaming van Geertruidenberg is niet alleen een ingewikkelde technische operatie, maar heeft ook ruimtelijke consequenties. Denk aan het sluiten van de centrales, het aanleggen van nieuwe hoogspanningsleidingen (ZW 380 kV en verkabeling 150 kV), een verduurzaming van het Amerwarmtenet en aanlanding van op zee geproduceerde elektriciteit.

De energietransitie is met stip de ruimtelijke opgave voor de komende jaren. Vanwege de grote uitdagingen die op ons afkomen, moeten we niet stilzitten, maar ons proactief mengen in de verschillende discussies/besluitvormingsprocessen die (gaan) lopen, omdat anders het ijzer al gesmeed is en de gemeente voor voldongen feiten komt te staan. Hiervoor is niet alleen ambtelijke inzet nodig, maar is zeker ook technische ondersteuning, monitoring, stakeholdersmanagement en communicatieadvies een pré. Voor wat betreft de ondersteuning nemen wij een werkbudget op van € 45.000 in 2019 en 2020. De komende tijd zal, ook kijkende naar het duur-

zaamheidsprogramma en de daarin opgenomen projecten, bepaald moeten worden hoe en in welke mate Geertruidenberg ruimte moet/wil bieden aan 'energielandschappen'.

Toekomstvisie Amercentrale

In 2018 is een eerste verkenning uitgevoerd om kansrijkheid, consequenties en betekenis van diverse toekomstscenario's in beeld te krijgen. De nadere uitwerking van het meest wenselijke scenario richting een concrete gebiedsvisie vindt naar verwachting voor een deel in 2019 plaats. Voor de uitwerking is een bedrag nodig van €50.000.

Algemene Bepaling Omgevingsrecht (WABO) /Wet Kwaliteitsborging voor Bouwen

De inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor Bouwen blijft vertraging oplopen. De minister BZK heeft nu aangegeven om de wet gelijk te willen invoeren met de Omgevingswet die gepland is op 1 januari 2021. De VNG, Vereniging Eigen Huis en Bouwend Nederland zijn van mening dat het huidige wetsvoorstel niet leidt tot betere kwaliteit tegen aanvaardbare kosten. Met de komst van deze wet zou de preventieve toets op bouwtechnische voorschriften en het toezicht van Bouw & Woningtoezicht komen te vervallen. De overheid draagt de taken en verantwoordelijkheden dan over aan de private markt. De leges zullen door deze ontwikkeling onder druk komen te staan.

Asbestdaken

In 2024 dienen alle asbestdaken te zijn verwijderd. Een inventarisatie is in 2017 uitgevoerd. Aansluitend stellen we een plan van aanpak op om de eigenaren van asbestdaken te stimuleren om het asbest voor 2024 te verwijderen. Voor het plan van aanpak is € 6.000 geraamd. De OMWB kan daarin faciliteren.

Integrale veiligheid

Formatie Openbare Orde en Veiligheid en Handhaving

We hebben besloten de formatie Openbare Orde en Veiligheid, Bouw- en Woningtoezicht en Juridische Handhaving voor 2019 uit

te breiden met 3 fte op incidentele basis. In deze periode kijken we of deze uitbreiding structureel moet worden.

Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2018 - 2021

In 2018 voeren we een veiligheidsanalyse uit. Op basis daarvan kan het nieuwe meerjarenbeleid opgesteld worden. De planning is om in de eerste helft van 2019 dit beleid vast te laten stellen door de gemeenteraad.

Illegaal grondgebruik

We starten in 2019 een actieve aanpak voor de verkoop van reststroken en aanpak onrechtmatig grondgebruik. Hiermee willen voorkomen dat eigendom wordt verloren door verjaring. Daarnaast stellen we eenduidige regels om ongelijkheid tegen te gaan. De verwachte opbrengst van de te verkopen reststroken bedraagt € 50.000 in 2019 en 2020.

Bestaand beleid

Wegen en infrastructurele werken

We heffen precariobelasting aan bedrijven over het netwerk van kabels en leidingen die zij onder, op of boven de gemeentegrond exploiteren.

In de buitengebieden wordt een glasvezelverbinding gerealiseerd. De uitrol van dit glasvezelnetwerk is grotendeels gerealiseerd. We gaan in gesprek met een andere aanbieder om ook de laatste plukjes in de polder bij Geertruidenberg aangesloten te krijgen.

Verkeer

Mobiliteitsplan

Ons mobiliteitsplan dateert uit 2011 en is feitelijk toe aan actualisatie. Met de Omgevingswet in aantocht achten wij het verstandig de actualisatie van het mobiliteitsplan aan de implementatie van de Omgevingswet te koppelen. Van een financiële vertaling binnen de Omgevingswet is (nog) geen sprake. Ook een uitloop van de imple-

mentatie van deze wet is hierin niet meegenomen als risico.

Wijkbudget

Om meer gehoor te geven aan de wensen en ideeën van inwoners en ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale en maatschappelijk cohesie in de wijk, is het wijkbudget beschikbaar gesteld. Het wijkbudget kent enkele kaders, maar we geven vooral de inwoners een kans om een eigen initiatief (met omwonenden) te realiseren. We stellen hiervoor € 30.000 beschikbaar.

Wijkgericht werken

Het werken in wijkteams is 2017 operationeel worden. De taakstelling is bereikt door het niet invullen van 1 fte vacatureruimte in combinatie met een bezuiniging op de post onderhoud groen. De evaluatie van het werken met wijkteams wordt opgesteld in het vierde kwartaal van 2018.

Volkshuisvesting

Met de vaststelling van de Woonvisie is gelijktijdig invulling gegeven aan de 'Starterslening', 'Blijverslening' en 'Duurzaamheidslening'.

Beheerplan de Donge, herstelwerkzaamheden Rivierkade

Uit de inventarisatie is naar voren gekomen dat de kade van de Rivierkade in zeer slechte staat verkeert. Vooruitlopend op de vaststelling van het nieuwe beheerplan dienen op korte termijn herstelwerkzaamheden verricht te worden. Het investeringsbudget bedraagt € 70.000.

Groenvoorziening

Het bomenbestand vormen we duurzaam om. Daarnaast kunnen particulieren aanspraak maken op vergoeding voor onderhoud van monumentale bomen.

Door de nieuwe manier van werken in de buitendienst wordt meer aandacht besteed aan de wensen en ideeën van de inwoners. De huidige capaciteit van de eigen medewerkers richt zich meer op het beheer en onderhoud in de wijken. Hierdoor kan het knotten van

de bomen niet meer in eigen beheer uitgevoerd worden en dient uitbesteed te worden. Om aan onze zorgplicht te blijven voldoen is een structureel bedrag benodigd van € 30.000.

Milieu

Duurzaamheid

In 2018 is ons duurzaamheidsprogramma vastgesteld. Voor de uitvoering van diverse projecten stellen wij € 112.500 beschikbaar voor 2019. Vanaf 2020 willen we het bedrag verhogen naar € 150.000. In 2021 wordt het een structureel bedrag van € 300.000.

Het duurzaamheidsprogramma maakt de ambitie van een duurzaam Geertruidenberg in 2050 concreet. De focus ligt daarbij op de komende vijf jaar. In het programma zijn projecten geformuleerd waarmee we direct meters maken en projecten die ons helpen om de verdere transitie stevig in de steigers te zetten. We richten ons op de volgende thema's:

- Energietransitie (besparing en duurzame opwekking)
- Mobiliteit
- Circulaire economie
- Klimaatadaptatie

We starten met het opstellen van een warmtevisie, waarin per wijk in onze gemeente wordt aangegeven op welke wijze gas in de wijk wordt vervangen door een andere manier van verwarmen. Het opstellen van een warmteplan per wijk is een verplichting vanuit de rijksoverheid.

Afval

De pilots die we in 2017 hebben gehouden voor afvalinzameling, zijn in 2018 geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor het nieuwe afvalbeleid.

De evaluatie van het afvalbeleid kan ertoe leiden dat er meer investeringen moeten worden gedaan in bijvoorbeeld ondergrondse voorzieningen of andere inzamelmiddelen. Deze investeringen moeten en kunnen worden betaald uit de afvalstoffenheffing en bijhorende voorziening. Mede door het goede scheidingsresultaat van onze

inwoners kunnen we wederom de afvalstoffenheffing structureel met 100.000 euro verlagen.

Externe Veiligheid

Het Rijk verstrekt aan de OMWB subsidie voor diverse taken op het gebied van externe veiligheid (zoals bijhouden risicokaart, adviezen externe veiligheid in te ontwikkelen ruimtelijke plannen, etc). Het is onzeker of deze subsidie in 2019 nog verstrekt wordt. Dit is een risico.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

Met de verbreding van de A27 is verplaatsen van de locatie van de scouting noodzakelijk. Op dit moment is er nog geen reëel beeld van de financiële consequenties die hier mee gemoeid zijn. De aansluiting met de openbare ruimte nabij de nieuwbouw van de Wilsdonck vraagt ook aandacht. Momenteel is er nog geen zicht op de kosten van de aanpassingen.

Bouwgrondexploitatie

Komend jaar zetten we in op het in exploitatie brengen van een aantal nieuwe bouwontwikkelingen. Met name het voor de Rivierkade vastgestelde locatieconcept in combinatie met het plangebied Oude Haven en Achter Hoeven zullen als onderdeel van Donge oevers aandacht krijgen. Voor de uitwerking van het locatieconcept is €150.000 nodig. Marktpartijen worden uitgenodigd deel te nemen in deze ontwikkeling. Afhankelijk van de haalbaarheid van de plannen, schatten we in wat de financiële effecten zijn en leggen we een exploitatieberekening ter goedkeuring voor. Voorts worden de plangebieden aan de Brahmsstraat en het Schuttersveld in exploitatie gebracht. De hiervoor opstellen exploitatieopzetten worden nog in 2018 ter goedkeuring voorgelegd.

Ook hebben we aandacht voor de ontwikkeling van een volwaardige supermarkt voor de kern Geertruidenberg. Vanuit ruimtelijke

perspectief bezien we of binnen de kern Geertruidenberg een alternatieve locatie voorhanden is. Wij zijn voornemens om gezamenlijk met de bewoners dit te onderzoeken. De financiële effecten hiervan worden later voorgelegd.

Ook geven we invulling aan de uitvoering van nog vast te stellen voorkeursvariant met betrekking tot de uitgewerkte modellen voor de uitbreiding van met een sporthal of sportzaal ten behoeve van de verwachte vraag van de gemeentelijke sportverenigingen.

Omgevingswet

Vanaf 2017 zijn diverse acties genomen uit het Plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet. In 2018 zijn de politiek-bestuurlijke ambitieniveaus vastgesteld bij de implementatie van de Omgevingswet. Er is inbreng geleverd op de ontwerp omgevingsvisie van de provincie. Binnen de subregio Breda is een regionale agenda voor de omgevingsvisie opgesteld. Eind 2018 wordt gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie.

De financiële gevolgen zijn nog moeilijk in te schatten vanwege nog niet vastgestelde regelgeving en voorwaarden voor o.a. de ICT. De VNG heeft op basis van gegevens van diverse gemeenten een globale inschatting gemaakt waar gemeenten rekening mee moeten houden. Voor kleine gemeenten (tot 25.000 inwoners) wordt uitgegaan van 180.000 per jaar voor een periode tot 2024. Nu de komende jaren minder budget beschikbaar is gesteld moeten we een aantal activiteiten uit het plan van aanpak omgevingswet temporiseren. Activiteiten die in 2019 worden uitgevoerd zijn: het opstellen van de omgevingsvisie, afronding van de pilot Dombosch, vaststellen van de impact van de omgevingswet op onze dienstverlening en werkprocessen en de ICT.

Plassengebied Raamsdonksveer Zuid:

In 2018 wordt een Ontwikkelvisie opgesteld. Deze Ontwikkelvisie schetst de kaders en mogelijkheden waarbinnen dit gebied (her) ontwikkeld kan worden. De Ontwikkelvisie is tevens het toetsingskader voor particuliere initiatieven. Voor het opstellen van de visie is € 10.000 geraamd.

Integrale veiligheid

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

De inwonerbijdrage voor de Veiligheidsregio is eerder niet juist verwerkt. Dit corrigeren wij nu, zodat we onze wettelijke taken op het gebied van o.a. brandweerbijdrage en crisisbeheersing kunnen continueren.

Meld Misdaad Anoniem

Sinds medio 2017 zijn wij partner van en deelnemer aan Meld Misdaad Anoniem. De structurele kosten (€ 3.000) zijn nodig om onze deelname voort te zetten.

Opvang zwerfdieren

Het opvangen van zwerfdieren is een wettelijke taak. Wij voeren deze taak uit via het Dierenasiel Breda. Het Dierenasiel Breda heeft te maken met financiële tegenvallers. Dieren verblijven in de praktijk namelijk vaak veel langer in het asiel dan de wettelijke plicht. We verhogen de jaarlijkse bijdrage aan het Dierenasiel Breda met € 14.000 zodat zij zwerfdieren kunnen blijven opvangen.

Crisisbeheersing

We werken intensief samen in het district de Baronie. Zo zorgen we gezamenlijk voor bezetting van de functies in de crisisorganisatie.

Met de gemeente Drimmelen vormen wij een cluster binnen het district en vervullen we in geval van crisis de bezetting van de lokale functies in beide gemeenten.

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant
 - Gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant
 - Gemeenschappelijke regeling nazorg gesloten stortplaatsen
- Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel 2 van de begroting

Risico's

Groenvoorziening

Het aantal uitheemse planten neemt toe en beslaan een steeds groter gedeelte van onze gemeente. Door deze niet of op een onjuiste manier te bestrijden groeit het gebied waarbinnen deze voorkomen en is er een groter risico op schade aan wegen, riolering en bebouwing.

In de begroting 2018 zijn hier structurele middelen voor beschikbaar gesteld om de Japanse duizend knoop te bestrijden.

Handhaving

Brabantbreed zetten gemeenten in op handhaving. Zo kan de inzet van de BOA's leiden tot meerwerk binnen het onderdeel handhaving. Ook de aanpak van ondermijnende criminaliteit is een aandachtspunt. Hiervoor is extra capaciteit op openbare orde en handhaving beschikbaar gesteld.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

AMER gebied

De toekomst van de Amercentrale lijkt eindig. Het gebied heeft op economisch en toeristisch gebied veel potentie. We moeten nu acteren en de regierol oppakken. Het gebied biedt kansen voor Geertrui-

denberg op het gebied van wonen, werken en recreëren. Omdat dit een kans betreft, zien wij dit als een "positief risico". Grenzend aan dit gebied vindt tevens een dijkversterking plaats, die de komende jaren tot uitvoering komt.

Een eerste verkenning is hiervoor reeds uitgevoerd.

Hermenzeil

De planning is dat in de tweede helft van 2018 het verkooptraject van Hermenzeil gestart wordt. Maar voor de verkoop is de gemeente afhankelijk van geïnteresseerden en andere onzekerheden die de verkoop kunnen vertragen. Daarom kunnen we niet uitsluiten dat er in 2019 geen kosten meer gemaakt worden. Het is op dit moment nog niet mogelijk om daar een inschatting van te maken.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
6.	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	164	150	150	150	150	150	Aantal per 10.000 jongeren (12 t/m 17 jaar)
7.	1. Veiligheid	Harde kern jongeren*	0	0	0	0	0	0	Aantal per 1.000 inwoners (12 t/m 24 jaar)
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	1,4	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	Aantal per 1.000 inwoners
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	Aantal per 1.000 inwoners
10.	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	2,1	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	Aantal per 1.000 inwoners
11.	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	6,9	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	Aantal per 1.000 inwoners
12.	2. Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een Motorvoertuig *	1%	7%	1%	1%	1%	1%	Aantal per 1.000 inwoners
13.	2. Verkeer en vervoer	Overige vervoersongevallen met een gewonde Fietser *	5%	7%	5%	5%	5%	5%	%
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	159		150		100		Kg/inwoner
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	32% (2015)						%

* = Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen bij de eerst volgende herziening.

Financiële mutaties programma 1

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Inwonerbijdrage veiligheidsregio	S	115.000	N	115.000	N	115.000	N	115.000	N
Subsidie Dierenbescherming	S	14.000	N	14.000	N	14.000	N	14.000	N
Leefbaarheid - stimulering wijken / buurten	S	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N
Capaciteit ontwikkelingen Hoopolder	I	58.000	N	58.000	N	58.000	N		
Uitbesteden knotten van bomen	S	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N
Onkruidbestrijding	S	100.000	N	100.000	N	100.000	N	100.000	N
Elektrotechnische bedrijfsvoering	I	16.000	N						
Installatieverantwoordelijke	S	9.000	N	9.000	N	9.000	N	9.000	N
VTH basistaken OMWB	S	-15.000	V	-15.000	V	-15.000	V	-15.000	V
Plan van aanpak verwijderen asbestdaken	I	6.000	N						
Biodiversiteit	S	25.000	N	25.000	N	25.000	N	25.000	N
Afvalstoffenheffing, verlagen storting in voorziening	S	-100.000	V	-100.000	V	-100.000	V	-100.000	V
Rioolheffing, verlagen storting in voorziening	S	-200.000	V	-200.000	V	-200.000	V	-200.000	V
Uitvoering duurzaamheidsprogramma	S	112.500	N	150.000	N	300.000	N	300.000	N
Opstellen bestemmingsplannen	I	125.000	N						
Opstellen bestemmingsplannen (plassengebied)	I	10.000	N						
Circulatieplan markt Geertruidenberg	I	25.000	N						
Locatieconcepten strategie Dongeoevers	I	150.000	N						
Raadsprogramma AOV en handhaving	I	233.000	N						
Energietransitie, verduurzaming (380 kV)	I	45.000	N	45.000	N				
Toekomstvisie Amercentrale	I	50.000	N						
Implementatiebudget Omgevingswet	S	75.000	N	75.000	N	75.000	N	75.000	N
Totaal uitgaven		913.500	N	336.000	N	441.000	N	383.000	N

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Inkomsten									
Bestrijden oneigenlijk gebruik gemeentelijke gronden	I	-50.000	V	-50.000	V				
Afvalstoffenheffing, verlaging tarief	S	100.000	N	100.000	N	100.000	N	100.000	N
Rioolheffing, verlaging tarief	S	200.000	N	200.000	N	200.000	N	200.000	N
Aanwending Vrije Alg. Reserve tbv capaciteit ontwikkelingen Hooipolder	I	-58.000	V	-58.000	V	-58.000	V		
Aanwending Vrije Alg. Reserve tbv circulatieplan	I	-25.000	V						
Aanwending Vrije Alg. reserve tbv raadsprogramma AOV en handhaving	I	-233.000	V						
Aanwending Vrije Alg. Reserve tbv lovatieconcepten Dongeoevers	I	-150.000	V						
Aanwending Vrije Alg. Reserve tbv bestemmingsplannen	I	-125.000	V						
Totaal inkomsten		-341.000	V	192.000	N	242.000	N	300.000	N
Saldo Uitgaven en inkomsten		572.500	N	528.000	N	683.000	N	683.000	N
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		-328.500	V	-85.000	V	-72.000	V	-78.000	V
Totaal Programma 1		244.000	N	443.000	N	611.000	N	605.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	20.904.582	13.449.769	13.038.256	13.112.213	13.044.144
Baten	13.710.358	6.178.141	6.137.919	6.065.485	6.063.639
Saldo	7.194.224	7.271.628	6.900.337	7.046.728	6.980.505

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	898.113	5.000	5.000	5.000	5.000
Baten	1.699.761	719.466	151.466	151.466	93.466
Saldo	-801.648	-714.466	-146.466	-146.466	-88.466

Gerealiseerd resultaat

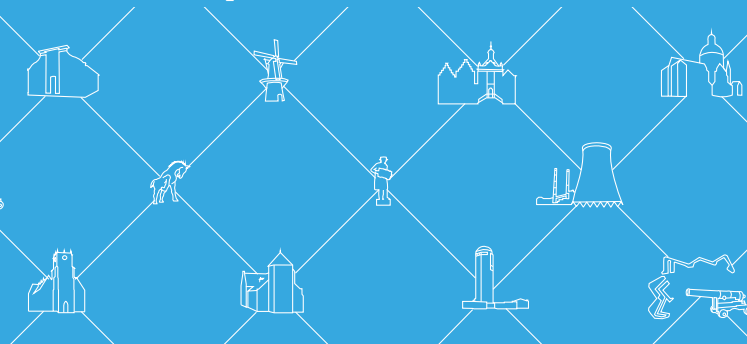
Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	21.802.695	13.454.769	13.043.256	13.117.213	13.049.144
Baten	15.410.119	6.897.607	6.289.385	6.216.951	6.157.105
Saldo	6.392.576	6.557.162	6.753.871	6.900.262	6.892.039

Programma 2

Economie, Recreatie & Toerisme

Missie

Van buiten naar binnen, taakvolwassen en integraal werken, waarbij we de samenhang en de betrokkenheid van de inwoners bij de directe leefomgeving in de wijken vergroten. We zijn zuinig op ons milieu en gaan duurzaamheid actief promoten.

Speerpunten 2019 - 2022

Toerisme en Recreatie

- We zetten Geertruidenberg toeristisch op de kaart.
- We zorgen voor meer levendigheid in centrumgebieden.

Ondernemers

- Wij zorgen voor een goed ondernemersklimaat.
- We betrekken het bedrijfsleven bij de gemeenschap en bieden intensieve samenwerking aan de ondernemers.
- Ondernemersinitiatieven stimuleren we en faciliteren waar en zo ver het mogelijk is.
- We stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Nieuw en bestaand beleid

Nieuw beleid

Economie & Toerisme

Visies

De visies 'Economie' en 'Toerisme & Recreatie' lopen in 2019 af. De partijen die betrokken waren bij het tot stand komen van deze visies zoals ondernemers, organisaties en inwoners hebben de wens uitgesproken dat de algemene lijn gelijk blijft, maar door de trends

en ontwikkelingen op beide beleidsterreinen is het wel nodig om de visies te herzien en in samenspraak met de betrokken partijen nieuwe uitvoeringspunten te formuleren. Ook willen we de detailhandelsvisie 2013 herzien en uitbreiden met een uitvoeringsprogramma. In het voorjaar van 2019 zal het noodzakelijke incidentele budget separaat worden voorgelegd.

Stadsbeheerder

Om de levendigheid van de centrumgebieden van de drie kernen te versterken, leegstand terug te dringen en ondernemers te ondersteunen om de samenwerking onderling en met organisaties te optimaliseren, zetten we een stadsbeheerder in. De focus hierbij is gericht op de kern Geertruidenberg. De kosten hiervoor bedragen voor een periode van vier jaar € 60.000 per jaar.

Bestaand beleid

Toerisme

Visie Toerisme

Zoals verwoord in de visie Toerisme, zetten we op het gebied van toerisme en recreatie samen met lokale, regionale en landelijke partners in op het op de kaart zetten van de gemeente Geertruidenberg, onder de noemer "Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch". Het benadrukken van de link met Nationaal park de Biesbosch en de interessante geschiedenis van de gemeente Geertruidenberg zijn hierin essentieel.

Zuiderwaterlinie

De provincie zet sterk in op het op de kaart zetten van de oudste, langste en meeste gebruikte verdedigingslinie van Nederland, de Zuiderwaterlinie. Deze linie loopt ook door de gemeente Geertruidenberg. Er is een projectteam samengesteld waarin de provincie, de gemeenten en waterschappen vertegenwoordigd zijn. Vanuit dit projectteam worden in ieder geval tot en met 2019 verschillende projecten uitgevoerd. Er

wordt gewerkt aan het zichtbaar en beleefbaar maken van de (onderdelen van de) waterlinie door bijvoorbeeld het plaatsen van borden, het maken van een interactieve kaart en een promotiefilm. Het doel is om de Zuiderwaterlinie meer te promoten. Ook wordt gewerkt aan een historisch kloppend en compleet verhaal over de Zuiderwaterlinie, waarbij de lokale historische verenigingen betrokken worden. Alle uitvoeringspunten zijn uitgeschreven in de linieplanner. De provincie stelt de helft van het benodigde bedrag beschikbaar. Daarnaast wordt een bedrag per gemeente en waterschap gevraagd. Hiervoor hebben we reeds een bedrag van € 15.000 opgenomen.

Toeristenbelasting

We voeren toeristenbelasting voor overnachtingen op bijvoorbeeld hotels en B&B's in. De inkomsten wenden we aan om het toerisme te bevorderen. Er wordt onderzoek gedaan naar de precieze vorm. De opbrengst toeristenbelasting is opgenomen onder algemene dekkingsmiddelen.

Indexering budgetsubsidies

De budgetsubsidies zijn vorig jaar voor het eerst sinds jaren weer geïndexeerd. De subsidies liepen niet meer in de pas met de kosten die steeds verder stegen. In programma 2 gaat het o.a. om de subsidies aan VVV/STRG en museum de Roos.

Economie

Algemeen

We zetten samen met onze partners in op verbetering van de fysieke uitstraling van bedrijven en het verduurzamen van bedrijven en bedrijventerreinen, zoals benoemd in de visie Economie. We benutten kansen om winkels en voorzieningen binnen de centrumgebieden te realiseren en werken aan meer afstemming en samenwerking tussen horeca en winkels. Hierbij kijken we ook of de inzet van een fonds wenselijk is.

We ondersteunen en stimuleren het ondernemerschap door onder andere het organiseren van een startersprogramma, deelname aan 155-help-een-bedrijf en de werklocatie in Raamsdonksveer. We bezoeken maandelijks lokale bedrijven, ook in combinatie met het Rewin (MKB-groei programma). Met de VOG werken we intensief samen en nemen we deel aan de netwerkbijeenkomsten van de verschillende organisaties in de Amerstreekregio. In 2019 reiken we de MVO-prijs Geertruidenberg uit.

Ondernemersinitiatieven bedrijventerreinen

Ondernemers pakken door. Zij nemen het initiatief om de bedrijfsgebouwen en –terreinen aan te passen en te vernieuwen. Ondernemers hebben ook initiatieven voor het openbaar gebied gelegen direct aan het bedrijfsperceel. Als gemeente willen wij waar mogelijk hier medewerking aan verlenen.

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant - Rewin

Informatie over deze regeling kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel twee van de begroting.

Risico's

Voor dit programma zijn geen risico's vermeld.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018	2019	2020	2021		
14.	3. Economie	Funciemenging	53,8	54	54	54	54	%	
16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	128,6	128	128	128	128	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	

Financieel mutaties programma 2

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Inzet stadsbeheerder en uitvoeringsbudget	S	60.000	N	60.000	N	60.000	N	60.000	N
Marketingplan en uitvoeringsbudget	I	25.000	N						
Onderzoek mogelijkheden stadsstrand	I			30.000	N				
Bijdrage REWIN en Regio West Brabant	S	20.000	N	22.000	N	23.500	N	25.000	N
Totaal uitgaven		105.000	N	112.000	N	83.500	N	85.000	N
Inkomsten									
Aanwending Vrije Alg. Reserve tbv marketingplan	I	-25.000	V						
Aanwending Vrije Alg. Reserve tbv onderzoek stadsstrand	I			-30.000	V				
Totaal inkomsten		-25.000	V	-30.000	V	0	-	0	-
Saldo Uitgaven en inkomsten		80.000	N	82.000	N	83.500	N	85.000	N
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		22.000	N	19.000	N	25.500	N	20.000	N
Totaal Programma 2		102.000	N	101.000	N	109.000	N	105.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	1.739.435	1.118.445	1.065.068	1.036.095	1.032.115
Baten	782.531	148.531	148.531	148.531	148.531
Saldo	956.904	969.914	916.537	887.564	883.584

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	104.000	65.000	30.000	0	0
Saldo	-104.000	-65.000	-30.000	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	1.739.435	1.118.445	1.065.068	1.036.095	1.032.115
Baten	886.531	213.531	178.531	148.531	148.531
Saldo	852.904	904.914	886.537	887.564	883.584

Programma 3

Sportvoorzieningen

De missie

Alle inwoners moeten in onze gemeente kunnen sporten.

Speerpunten 2019 - 2022

- Bewegen is belangrijk. Het houdt je lichamelijk én geestelijk fit en gezond.
- Onze gemeente voorziet in een groot aanbod aan sport- en ontspanningsmogelijkheden voor jong en oud. De achterliggende gedachte is het bevorderen van de gezondheid op een laagdrempelige wijze. De focus ligt hierbij op jeugd en ouderen.

Nieuw en bestaand beleid

Nieuw beleid

Gratis zwemabonnement

Bij wijze van proef bieden we in 2019 een gratis zwemabonnement aan de kinderen tot en met groep acht van het regulier en het speciaal onderwijs binnen en buiten de gemeente Geertruidenberg. We gebruiken de financiële ruimte tussen geraamde kosten exploitatie zwembaden en het huidig beschikbaar budget welke vrijkomt door uitstel van de renovatie. Hiervoor nemen we een incidenteel bedrag van € 30.000 op.

Nota sportbeleid

In 2018 vindt de evaluatie van het huidige sportbeleid plaats. Onderdeel van de herijking is het beleid ten aanzien van tarieven, eigendom van en verantwoordelijkheid voor onderhoud/vervangings van (onderdelen van) de sportaccommodaties. In 2019 vindt

uniformering van de tarieven en beheersvorm plaats. Hiervoor wordt met ondersteuning van externe deskundigen een organisatiemodel opgezet dat voldoet aan de fiscale eisen. We nemen hiervoor een incidenteel bedrag van € 20.000 op.

Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving dient voldoende mogelijkheden te bieden voor sport en spel. Hierbij denken we aan natuurspeel- en sportplaatsen en trapveldjes. Hiervoor nemen we voor de drie kernen tezamen een investeringsbedrag van € 60.000 op.

Bestaand beleid

Sjors Sportief en Creatief

We zetten het project Sjors Sportief en Creatief voort. Hiervoor is met ingang van 2018 een structureel budget van € 26.000 beschikbaar. De enorme populariteit van het format 'Sjors Sportief' wordt verbreed naar senioren ('MaxVitaal') en jongeren van 12 tot en met 16 jaar. ('Try Out'). Hiervoor nemen we structureel € 3.000 extra op.

We willen wel de deelnemersvergoeding onderzoeken. Aan verenigingen en organisaties die deelnemen aan het project verstrekken we een bijdrage van € 6 per deelnemer. Wij zijn de enige gemeente in Nederland die een bijdrage per deelname beschikbaar stelt. We gaan in gesprek met deelnemende partijen om mogelijkheden te onderzoeken voor alternatieven of om te komen tot afbouw van de financiële bijdrage.

Duurzaamheid sportaccommodaties

De buitensportverenigingen worden, indien zij dit wensen, begeleid bij het doen van een aanvraag voor de landelijke EDS -subsidie voor duurzaamheidsmaatregelen. Indien deze wordt verkregen kan de vereniging bovendien een beroep doen op een lening uit het gemeentelijke fonds 'Stimuleringslening duurzaamheid sportaccommodaties'.

Exploitatie zwembaden

De exploitatie van beide buitenbaden besteden we op dit moment uit aan Sportfondsen Geertruidenberg. In 2019 willen we de exploitatie van de zwembaden opnieuw gaan aanbesteden. Hierbij bekijken we ook een gezamenlijke aanbesteding met de gemeente Drimmelen. De planning is er op gericht om voor het zomer seizoen van 2019 deze aanbesteding gereed te hebben, waarna het nieuwe contract in het seizoen 2020 in gaat. Groot voordeel is dat dan de renovatie van alle zwembaden afgerond is. Actualisatie van het tijdspad levert een incidenteel voordeel op in 2019 en 2020.

Onderhoud sportvelden

Het huidige bestek voor het onderhoud van de sportvelden loopt in 2018 af. Vanaf 2019 gaan we een nieuwe werkwijze hanteren.

In de begroting is alleen budget opgenomen voor het onderhoud van de sportvelden, maar niet voor het onderhoud aan hekwerken en ballenvangers, straatwerk, beregening en snoeiwerk op sportaccommodaties. Hiervoor nemen we structureel € 35.000 extra op.

F.C. Right-Oh, voetbalvereniging binnen onze gemeente, ervaart een probleem omdat er onvoldoende trainingscapaciteit is. Zorgdragen voor geschikte sportvoorzieningen is een taak voor ons als gemeente. In 2020 bouwen we een bestaand natuurgrasveld op het sportpark van F.C. Right-Oh om tot kunstgrasveld. Dit veld kan daarna als wedstrijd- en trainingsveld gebruikt worden. Dit is opgenomen in het investeringsplan.

Risico's

Btw-vrijstelling op sport

De btw wetgeving verandert per 1 januari 2019. Het exploiteren van een sportaccommodatie met een winstoogmerk is en blijft belast met btw. Het exploiteren van een sportaccommodatie zonder winstoogmerk wordt vrijgesteld van btw. Gemeenten en sportstichtingen hebben geen winstoogmerk en worden vrijgesteld van de heffing van btw. Op grond van de overgangsregeling hoeft geen btw te worden terugbetaald die in verband met de sportaccommodatie in het verleden in aftrek is genomen. De btw-herzieningsregels zijn niet van toepassing. Wordt op dit moment gewerkt aan de bouw of renovatie van een sportaccommodatie dan bestaat ook recht op aftrek van btw ter zake van de termijnen die in 2019 vervallen.

Het niet meer kunnen terugvorderen van btw over de kosten van realisatie, exploitatie en beheer van sportaccommodaties geeft een financieel nadeel. Het Rijk heeft € 241 miljoen uitgetrokken om dit nadeel te compenseren, € 153 miljoen voor gemeenten en € 88 miljoen

voor sportinstellingen en –stichtingen. We moeten voor 1 december een subsidieverzoek voor de compensatie indienen.

Nieuwbouwaccommodatie RFC

In 2019 ronden we de bouw van de nieuwe accommodatie van voetbalclub RFC verder af. De kans bestaat dat het project vanwege prijsontwikkelingen op de bouwmarkt niet binnen het geraamde budget gerealiseerd kan worden. Actualisatie van het tijdspad levert een incidenteel voordeel omdat de kapitaallasten van de investering eerst in 2020 voor rekening van de gemeente komen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018 ²	2018	2020	2021	2022	
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	55,5	52,3	51,7	51,1	50,5	50,0	%

1. EDS: Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties

2. De meest recente cijfers dateren uit 2016. We gaan uit van een afname van het aantal niet-sporters in onze gemeente door inzet van de buurtsportcoach in onze gemeente vanaf 2015.

Financieel mutaties programma 3

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Investerings aan zwembaden, actualisatie tijdspad	I	-230.000	V	-230.000	V				
Zwemabonnement t/m groep 8	I	30.000	N						
Ondersteuning uitrol uniformering tarieven sport	I	20.000	N						
Investering RFC, actualisatie tijdspad	I	-48.000	V						
Onderhoudsbudgetten buitensportaccommodaties	S	35.000	N	35.000	N	35.000	N	35.000	N
Totaal uitgaven		-193.000	V	-195.000	V	35.000	N	35.000	N
Inkomsten									
Aanwending Vrije Algemene Reserve t.b.v. zwemabonnement t/m groep 8	I	-30.000	V						
Aanwending Vrije Algemene Reserve t.b.v. onderzoek uniformering tarieven	I	-20.000	V						
Totaal inkomsten		-50.000	V	0	-	0	-	0	-
Saldo Uitgaven en inkomsten		-243.000	V	-195.000	V	35.000	N	35.000	N
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		43.000	N	99.000	N	104.000	N	102.000	N
Totaal Programma 3		-200.000	V	-96.000	V	139.000	N	137.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	1.180.896	1.113.903	1.158.954	1.370.170	1.366.973
Baten	65.959	65.959	65.959	65.959	65.959
Saldo	1.114.937	1.047.944	1.092.995	1.304.211	1.301.014

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Baten	176.525	50.000	0	0	0
Saldo	-174.525	-48.000	2.000	2.000	2.000

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	1.182.896	1.115.903	1.160.954	1.372.170	1.368.973
Baten	242.484	115.959	65.959	65.959	65.959
Saldo	940.412	999.944	1.094.995	1.306.211	1.303.014

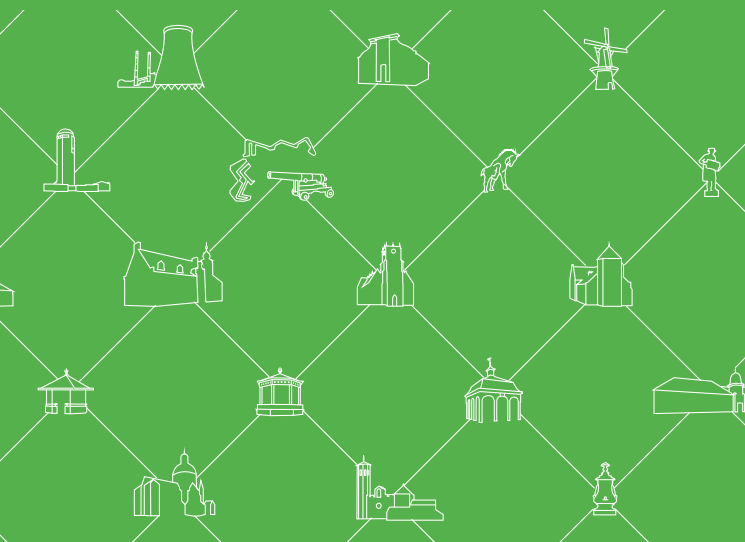

Programma 4

Onderwijs

De missie

Elk kind heeft recht op een goede start en een goede toekomst, ongeacht wie je bent of waar je vandaan komt.

Speerpunten 2019 – 2022

- Solide onderwijshuisvesting draagt bij aan goed onderwijs.
- Wij willen duurzame onderwijshuisvesting aanbieden met aandacht voor klimaatbeheersing en de integrale kind-centra realiseren.
- In samenspraak met de schoolbesturen komen wij tot een toekomstbestendig Integraal Huisvestingsplan.

Nieuw en bestaand beleid

Nieuw beleid

Integraal Huisvesting Programma (IHP)

Om te komen tot een toekomstbestendig lange termijn perspectief voor de onderwijshuisvesting in Geertruidenberg is het streven om in het eerste kwartaal van 2019 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair en voortgezet onderwijs voor de periode 2019-2029 te laten vaststellen. Gezien de leeftijd van de gebouwen is de verwachting dat de meeste onderwijsgebouwen in de gemeente aan het einde van de technische en economische levensduur zijn.

Huisvestingsprogramma 2019

Voor het huisvestingsprogramma 2019 zijn er twee aanvragen ontvangen van Stichting Uniek.

1. Een aanvraag herstel constructiefout gevels De Vuurvlinder en De Biekorf. Voorlopige inschatting is dat de kosten van het herstel € 125.000 incl. btw bedragen. Hiertoe is een investeringsbudget opgenomen voor 2019.
2. Een aanvraag voor de bekostiging van de noodoverstorten op het dak van basisschool De Biekorf. De kosten hiervan zijn € 9.500 inclusief BTW.

Regeling bekostiging conciërges basisscholen

De gemeente bekostigt nu 74% van de loonkosten van de conciërges die werkzaam zijn bij de basisscholen. Met ingang van 2020 wordt de kostenverdeling tussen gemeenten en schoolbesturen gewijzigd. De gemeente zal dan 50% van de loonkosten van de conciërges vergoeden. De regeling bekostiging conciërges wordt hierop aangepast.

Bestaand beleid

Nieuwbouw Dongemondcollege

In 2018 is het investeringsbudget beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van het brugklasgebouw van het Dongemondcollege. Het Dongemondcollege treft de voorbereidingen voor de bouw en verwacht begin 2019 opdracht te kunnen geven voor de bouw. De actualisatie van het tijdspad levert voor 2019 een incidenteel voordeel op.

Nieuwbouw De Wilsdonck

Er is een investeringsbudget beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van basisschool De Wilsdonck met een gymzaal en inclusief een ruimte voor kinderopvangorganisatie Trema en tafeltennisvereniging Smash. Stichting Uniek treft de voorbereidingen voor de bouw. Door de gemeente worden de voorbereidingen getroffen voor de realisatie van de tijdelijke huisvesting. De actualisatie van het tijdsplan levert voor 2019 een incidenteel voordeel op.

Onderwijsachterstandenbeleid

Jaarlijks ontvangen wij een specifieke uitkering voor de bestrijding van onderwijsachterstanden (OAB). Deze rijksuitkering wordt verleend voor een periode van vier jaar. Op 1 januari 2019 gaat een nieuwe periode in en wordt er een nieuwe systematiek ingevoerd voor de verdeling van het geld over de gemeenten. Het CBS heeft een nieuwe indicator ontwikkeld om de kans op onderwijsachterstanden te bepalen. Voor Geertruidenberg betekent dit een verhoging van het budget voor onderwijsachterstanden van € 65.000 in 2018 naar een bedrag van € 294.000 in 2022.

Deze nieuwe systematiek zorgt voor grote herverdeeldeffecten tussen gemeenten en daarom geldt een overgangsregeling van vier jaar. Daarnaast wil het kabinet investeren in uitbreiding van het aantal uren Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) per week van 10 naar 16 uur met ingang van 2020.

Door de overgangsregeling ontvangt de gemeente Geertruidenberg pas in 2022 het volledige nieuwe budget voor onderwijsachterstanden. Terwijl vanaf 2020 al 16 uur VVE in plaats van 10 uur moet worden aangeboden en bekostigd. Bij het actualiseren van het onderwijsachterstandenbeleid zullen we bekijken wat deze wijziging financieel betekent en of het budget vanaf 2020 hiervoor toereikend is.

Schoolbegeleidingsdienst

De gemeente stelt jaarlijks een subsidie van € 68.000 beschikbaar aan de basisscholen voor schoolbegeleiding. Vanaf 2019 is er een bezuiniging op de subsidie voor schoolbegeleiding voorgenomen van € 10.000. De raad moet nog besluiten of deze voorgenomen bezuiniging daadwerkelijk wordt doorgezet. Voorafgaand aan dit besluit vindt op 9 oktober 2018 een rondetafelgesprek plaats tussen de raadsleden, schoolbestuurders en schoolbegeleidingsdiensten.

Vergoeding gymnastiekonderwijs

In de jaarrekening 2017 concludeerden we dat de kosten voor de vergoeding gymnastiekonderwijs niet zijn opgenomen in de begroting. Voor het gebruik van de gymzalen De Brug en de Hoge Waai door de verschillende scholen betalen we jaarlijks een vergoeding van € 30.000 aan de schoolbesturen die deze zalen exploiteren.

Verbonden partijen

In dit programma is de bijdrage aan de volgende gemeenschappelijke regeling opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling voor de uitvoering van de administratieve en inhoudelijke taken over het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Informatie over deze regeling kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel twee van de begroting.

Risico's

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer kost ongeveer € 300.000 per jaar. Met de huidige aanvragen is dit budget toereikend. Wanneer er echter vanwege

een structurele lichamelijke, verstandelijke, psychische of zintuiglijke handicap vervoer naar verder gelegen scholen toegekend moet worden, betekent dit veelal individueel (en daardoor relatief duur) vervoer. Hierdoor kan het budget overschreden worden. Door met aanvragers in overleg te gaan over mogelijke alternatieve oplossingen proberen we het risico op overschrijdingen te beperken.

Integraal Huisvesting Programma (IHP)

Het IHP is nog in ontwikkeling waardoor de financiële consequenties op dit moment niet kunnen worden aangegeven. Op basis van de leeftijd van de onderwijsgebouwen is de verwachting dat de meeste onderwijsgebouwen in de gemeente aan het einde van de technische en economische levensduur zijn. De inschatting is dat daardoor in het IHP voorstellen worden gedaan met flinke financiële consequenties.

School kan bouwplan niet realiseren ivm onvoldoende beschikbare middelen

Voor de vervangende nieuwbouw van de scholen worden normbedragen ter beschikking gesteld. De bedragen die in februari 2018 beschikbaar zijn gesteld voor de vervangende nieuwbouw zouden toereikend moeten zijn om te bouwen conform eisen uit het bouwbesluit. Echter gezien de huidige prijsontwikkelingen in de bouw bestaat het risico dat de budgetten toch niet voldoende zijn.

Op 18 september heeft het college besloten om de bouwplannen met kostenramingen van De Wilsdonck en het Dongemondcollege te laten toetsen door een onafhankelijk bureau op het uitgangspunt van de gemeentelijke bekostiging: sober, doelmatig en overeenkomstig de eisen van het Bouwbesluit.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	5	5	5	5	5	5	Totaal aantal meldingen
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	120	110	100	90	90	90	Totaal aantal meldingen
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	onbekend	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs

Financieel mutaties programma 4

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's									
		2019		2020		2021		2022			
Uitgaven											
Vergoedingen gymnastiekonderwijs	S	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N
Afbouw inzet conciërges, basisonderwijs	S			-41.000	V	-41.000	V	-41.000	V	-41.000	V
Vergoeding noodoverstorten	I	9.500	N								
Schoolbegeleidingsdienst	S			-10.000	V	-10.000	V	-10.000	V	-10.000	V
Nieuwbouw De Wilsdonck, actualisatie tijdpad	I	-130.000	V								
Uitbreiding Dongemond, actualisatie tijdpad	I	-96.000	V								
Subsidie Onderwijsachterstandbestrijding (conform rijksvergoeding)	S	82.000	N	137.000	N	191.000	N	246.000	N	246.000	N
RMC schoolverlating, inzet meeneemregeling	I	-35.000	V								
Totaal uitgaven		-139.500	V	116.000	N	170.000	N	225.000	N	225.000	N
Inkomsten											
Subsidie Onderwijsachterstandbestrijding, (rijksvergoeding)	S	-82.000	V	-137.000	V	-191.000	V	-246.000	V	-246.000	V
Totaal inkomsten		-82.000	V	-137.000	V	-191.000	V	-246.000	V	-246.000	V
Saldo Uitgaven en inkomsten				-221.500	V	-21.000	V	-21.000	V	-21.000	V
Saldo Overige uitgaven en inkomsten				-43.500	V	-27.000	V	-8.000	V	-12.000	V
Totaal Programma 4				-265.000	V	-48.000	V	-29.000	V	-33.000	V

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	2.805.499	1.785.727	2.023.173	2.057.286	2.093.436
Baten	184.211	248.963	303.963	357.963	412.963
Saldo	2.621.288	1.536.764	1.719.210	1.699.323	1.680.473

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	141.218	10.000	10.000	10.000	10.000
Baten	992.875	0	0	0	0
Saldo	-851.657	10.000	10.000	10.000	10.000

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	2.946.717	1.795.727	2.033.173	2.067.286	2.103.436
Baten	1.177.086	248.963	303.963	357.963	412.963
Saldo	1.769.631	1.546.764	1.729.210	1.709.323	1.690.473

Programma 5

Mens, Zorg en Inkomen

De missie

We zijn en blijven een sociale gemeente. De zorg aan het individu staat voorop. Zorg en sociaal beleid worden op een nieuwe manier georganiseerd. De gemeente speelt hierbij een belangrijke rol.

Speerpunten 2019-2022

- Iedereen krijgt de zorg die nodig is.
- Het participatiebeleid blijft op niveau. Waar nodig zal dit beleid verder vorm krijgen.
- We optimaliseren het armoedebeleid en de schuldhulpverlening.
- We ondersteunen initiatieven voor concrete jeugdactiviteiten.
- Het mogelijk maken dat kwetsbare inwoners in onze gemeente zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Nieuw en bestaand beleid

Nieuw beleid

Beschermd Wonen

In het kader van de doordecentralisatie van het projectplan Beschermd Wonen vanaf 2021 maken we afspraken over de inrichting van de financiële en kwalitatieve verantwoordelijkheid voor gewenste regionale voorzieningen voor deze doelgroep. Ook bepalen we een kader, waarin de resultaten op de verschillende levensgebieden worden vastgesteld van dat wat minimaal op lokaal niveau georganiseerd moet zijn om de doordecentralisatie tot een succes te maken.

Bestaand beleid

Transformatie sociaal domein / Driesporen benadering

We hanteren de volgende driesporenbenadering om verder vorm te geven aan de transformatie van het sociaal domein.

Ad.1 Vormgeving van een optimale toegang sociaal domein

2019 staat in het teken van de uitvoering van de adviezen die voortkomen uit het visiedocument 'Naar een optimale toegang sociaal domein'.

Daarnaast werken de welzijnsorganisaties (Surplus, Trema en SWOG) toe naar een herkenbare gezamenlijke toegang voor onze inwoners, zowel digitaal als fysiek.

Ad.2 Het organiseren van effectieve zorg en ondersteuning Algemeen

In 2019 stellen we het beleidsplan vast voor het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet).

Subsidiebeleid

Organisaties met professionele krachten kunnen op basis van het nieuwe subsidiebeleid Sociaal Domein een indexatie van de loonkosten ontvangen. We ramen hiervoor een budget van € 30.000.

Op basis van het nieuwe subsidiebeleid Sociaal Domein bepalen we de subsidieplafonds.

Voor 2019 gaat het om:

- Waarderingsubsidies € 7.500 (voor incidentele waarderingsubsidies)
- Projectsubsidies € 30.000

Samenwerkende welzijnsorganisaties

De welzijnsorganisaties (Trema, Swog, Surplus en MEE) hebben ge-

zamenlijk een aanvullend aanbod gedaan. Het gaat om de projecten 'Preventief huisbezoek onder ouderen', vervoersproject 'Automaatje'. Ook hebben welzijnsinstellingen een aanbod weggelegd op het gebied van jonge mantelzorgers, ondersteuning burgerinitiatieven en verslavingsbeleid.

In 2018 is op grond van het verwachte efficiency effect van deze samenwerking een bezuinigstaakstelling opgelegd. Dit effect kan echter niet op deze korte termijn gerealiseerd worden. Daarom schuiven we deze taakstelling vooralsnog één jaar op. Dit leidt tot een extra benodigd budget van € 30.000 in 2019 en € 20.000 in 2020.

Langer Thuis

In het Programma 'Langer Thuis' ontwikkelen we samen met onze inwoners en partners activiteiten en maatregelen om onze ambitie te realiseren.

Voor het opplusproject nemen we een aanvullend bedrag op van € 15.000 (structureel).

Om externe organisaties kennis en vaardigheden te laten overdragen aan de lokale organisaties (o.a. SWOG) stellen we in 2019 eenmalig een budget van € 30.000 beschikbaar.

Daarnaast starten we, na goedkeuring en vaststelling door de raad, met de uitvoering van het plan van aanpak voor de kern in Raamsdonksveer-Zuid. In 2019 starten we met de Langer Thuis aanpak in nog 2 en in 2020 in nog 1 (deel)kern.

Dementievriendelijke gemeente

2019 staat in het teken van de uitvoering van de nota 'Mantelzorg en vrijwillige inzet' én de verdere uitwerking van het project 'Dementievriendelijke gemeente'. Voor het tweede project nemen we voor 2019 en 2020 € 15.000 op.

Verhoging gemeentelijke bijdrage GGD

Door de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma, de meerkosten door de nieuwe financieringswijze van het basispakket JGZ (verdeelsleutel op basis van een bijdrage per kind in plaats van op inwoneraantal) en de cao-ontwikkelingen stijgt de bijdrage aan de GGD met € 73.000.

De gemeente ontvangt via de algemene uitkering in het gemeentefonds een compensatie voor de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma.

Wmo begeleiding

In 2019 gaan de nieuwe contracten in met de zorgaanbieders voor de Wmo-begeleiding.

Op basis van de ervaringscijfers, groei en index verhogen we het budget structureel met € 240.000.

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen

De eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen lopen al vanaf de start Wmo 2015 achter op de ramingen. Tot nu toe zijn deze tekorten steeds opgevangen binnen andere budgetten maar dat is vanaf 2019 niet langer haalbaar. Voor aanpassing naar een realistische begroting is vanaf 2019 een bedrag van € 170.000 nodig.

Jeugd

Budget jeugdhulp

Vanuit het Rijk is de afgelopen jaren minder geld beschikbaar gesteld voor de jeugdhulp. Net als in andere jeugdhulpregio's in het land lopen de kosten voor jeugdhulp ook in de regio West Brabant Oost op. De stijging was al enigszins te zien in 2016, in 2017 is de stijging substantieel. Hoewel er beheersmaatregelen zijn/worden ingevoerd, is de verwachting dat met de beschikbare budgetten vanuit Jeugd de extra vraag niet opgevangen kan worden. Hiervoor is structureel extra budget opgenomen van € 450.000. We stellen

in 2019 € 200.000 en in 2020 € 100.000 extra beschikbaar zodat ingroei kan plaatsvinden.

Jeugdbeschermingstafel

Op basis van de ervaringen in de pilot KR8 vindt er in 2019 een doorontwikkeling plaats van het Kr8-Kollektief. Het KR8-Kollektief is een initiatief van gemeenten en ketenpartners in de regio West-Brabant, met als doel toetsing van de vraag of een onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming gestart moet worden. Eventuele kosten dekken we binnen bestaande budgetten.

Integrale crisiszorg

We starten een crisismeldpunt voor burgers en professionals, dat 24 uur per dag bereikbaar is.

Het meldpunt is er op gericht om veiligheid en de ontstane situatie te herstellen.

Algemene voorzieningen jeugd

De kosten voor de jeugdhulp lopen al een aantal jaren op. Om managementinformatie over de kostenstijging inzichtelijk te krijgen investeren we in een informatiespecialist. Daarnaast stellen we een accountmanager aan voor contacten met aanbieders en verwijzers. We verhogen het budget structureel met € 29.000 en incidenteel met € 17.000. We nemen aan dat we deze lasten kunnen terugverdienen zodat deze last kostenneutraal verloopt.

Inkomsten CJG

Het CJG is een initiatief van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg. Een deel van de eigen bijdragen wordt door de gemeente Drimmelen geïnd en aan ons afgedragen (€ 32.500). Hiermee was in de begroting nog geen rekening gehouden.

Positionering CJG

Er loopt een onderzoek naar de positionering van het CJG, waar-

bij de organisatiemodellen gemeentelijke dienst en gezamenlijke organisatie nader worden uitgewerkt. De implementatiefase staat gepland voor 2019. Dit heeft mogelijk (financiële) consequenties voor het CJG. Het is op dit moment nog niet bekend of de financiële consequenties binnen de bestaande budgetten kunnen worden opgevangen.

Huisvesting CJG

Gezien toekomstige ontwikkelingen van de Schattelijnn én omdat de huidige locatie van het CJG niet een geschikte werkruimte is, wordt naar andere huisvesting gezocht voor het CJG (indien mogelijk samen met het SWT). De kosten die hieraan verbonden zijn, zijn op dit moment niet inzichtelijk. Het risico bestaat dat de beschikbare middelen niet toereikend zijn.

Jongerenwerk

We breiden het jongerenwerk structureel uit met extra uren (€ 42.000).

Jongerenontmoetingsplaatsen

Jongeren hebben behoefte aan (overdekte) plekken waar ze bij elkaar kunnen komen. We willen hiervoor aanvullende plekken creëren en verhogen het reguliere budget incidenteel met € 20.000 in 2019 en 2020.

Kinderopvang

De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang. Gemeenten zijn verplicht dit toezicht te laten uitvoeren door de GGD. Door een structurele verhoging van het aantal inspecties en de verhoging van de kosten per inspectie door wijzigingen in wet- en regelgeving nemen we een bedrag op van € 25.000.

Participatie

Vanaf medio 2017 is uit de participatiegelden tijdelijk een partici-

patiecoach ingehuurd voor inburgeraars aangezien geconstateerd werd dat de statushouders extra aandacht nodig hebben om een plaats op de arbeidsmarkt te krijgen. Bovendien is hiervoor specifieke kennis vereist. Hierdoor hebben statushouders een stap kunnen maken op de participatieladder waardoor ze nu eerder bemiddelbaar zijn voor werk. Daarnaast heeft deze inzet erin geresulteerd dat in de meeste gevallen statushouders een arbeidsplicht hebben gekregen waar ze voorheen in eerste instantie vaak een ontheffing hadden. De inzet van deze participatiecoach afgelopen anderhalf jaar werpt dus in de praktijk duidelijk zijn vruchten af.

Daarnaast wordt in de 2e helft van 2018 een extern onderzoek verricht. Dit onderzoek biedt de raad inzicht in de in- en externe maatregelen die nodig zijn om onze cliënten verdere stappen op de participatieladder te laten maken. Hierdoor zullen we onze cliënten gemakkelijker kunnen bemiddelen naar betaald werk. De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2018 en volgende jaren opgepakt. Hiermee spannen we ons verder in om ons klantenbestand nog verder terug te brengen en mensen naar een betaalde baan te begeleiden. Geprobeerd wordt de kosten die hiermee gepaard gaan binnen het bestaande budget te dekken.

Ad. 3 Versterking burgerinitiatief en zelforganisatie

Om burgerinitiatief en eigenaarschap onder de inwoners te stimuleren kan ook in 2019 een projectsubsidie worden aangevraagd.

De samenwerkende welzijnsorganisaties (Trema, Surplus en SWOG) dienen deze initiatieven te stimuleren. We houden in 2019 voortgangsgesprekken met deze organisaties.

Openbare begraafplaatsen

In 2018 zijn de gedenktekens verwijderd van de graven waarvan de rechthebbenden afstand hebben gedaan. In 2019 worden deze graven ondergronds geruimd. De kosten daarvoor bedragen ca. € 32.000. De restanten van de geruimde graven worden naar een

verzamelgraf overgebracht. Daarop wordt een monument geplaatst. De geraamde kosten daarvoor zijn € 6.000.

Jaarlijks is geen structureel budget beschikbaar voor het boven en ondergronds ruimen van de graven. Hierdoor wordt ad hoc geruimd en wordt achterstand opgelopen. Om het ruimen jaarlijks plaats te kunnen laten vinden is een bedrag van € 7.000 structureel opgevoerd. Daarnaast heeft een extern bureau in de zomer van 2018 een visiedocument voor de begraafplaatsen opgesteld. Of en welke gevolgen de uitwerking van de visie heeft, wordt nog nader bekeken en separaat aan u voorgelegd. In 2019 zijn vooralsnog de huidige kosten van de begraafplaatsen opgenomen.

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg West Brabant
- Gemeenschappelijke regeling Wava
- Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (gedeeltelijk)

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel twee van de begroting.

Risico's

Wmo begeleiding

In 2018 loopt een aanbestedingsprocedure voor een nieuw contract per 1 januari 2019. Op dit moment zijn de financiële consequenties hiervan nog niet geheel te overzien.

Wmo Hulp bij het Huishouden

Er zijn per 1 april 2018 nieuwe loonschalen voor Wmo huishoudelijke hulp ingevoerd. Daarnaast volgt er een 4% loonsverhoging per

1 oktober 2018. Op dit moment zijn de regiogemeenten nog in overleg met de aanbieders huishoudelijke hulp over de vraag of en tot welk bedrag deze kosten doorberekend worden in de tarieven. We verwachten dat de kosten van hulp bij het huishouden daardoor in 2019 zullen toenemen.

Abonnementstarief Wmo / toename maatwerkvoorzieningen

De exacte vormgeving van deze maatregel is nog onbekend, maar het Kabinet is voornemens de huidige bijdragesystematiek Wmo te vervangen door een abonnementstarief á € 17,50 per vier weken voor een huishouden dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening. Ter financiering is door het Rijk een structureel bedrag aan de algemene uitkering toegevoegd. Het is onbekend of dit toereikend is. Daarnaast kan deze maatregel een aanzuigende werking hebben op aanvragen voor Wmo-maatwerkvoorzieningen.

Destijds, bij de invoering van de decentralisaties, werd juist verondersteld dat –door versterking van de 0-de lijn–, het beroep op maatwerkvoorzieningen zou verminderen. Daarop waren ook de bezuinigingen van de rijksoverheid gebaseerd. We zien in de praktijk het beroep op maatwerkvoorzieningen nog niet verminderen.

Budget jeugdhulp

Vanuit het Rijk is de afgelopen jaren minder geld beschikbaar gesteld voor de jeugdhulp. Net als in andere jeugdhulpregio's in het land lopen de kosten voor jeugdhulp ook in de regio West Brabant Oost op. De stijging was al enigszins te zien in 2016, in 2017 was de stijging substantieel. Hoewel er beheersmaatregelen zijn/worden ingevoerd is de verwachting dat met de beschikbare budgetten vanuit Jeugd de extra vraag niet opgevangen kan worden. Hiervoor is structureel extra budget opgenomen van € 450.000. We stellen in 2019 € 200.000 en in 2020 €100.000 extra beschikbaar zodat ingroei kan plaatsvinden.

Bijstandverstrekking en bijzondere bijstand

Ondanks dat het aantal werklozen landelijk daalt, zijn de voorspellingen van het CBS dat pas met ingang van 2020 de bestanden van bijstandsgerechtigden zullen gaan dalen. Dit is ook te zien in de gemeente Geertruidenberg. Daarnaast is er binnen Geertruidenberg sprake van een gemiddeld lager geschoold bestand, wat de kansen op uitstroom, ondanks een aantrekkende economie, ook beperkt.

Daarnaast hebben we op dit moment te maken met een verhoogd aantal statushouders in de gemeente. Deze zijn niet direct bemiddelbaar naar werk vanwege een taalachterstand. Afhankelijk van het aantal dat nog toestroomt, de mate waarin zij de taal gaan beheersen en bemiddelbaar zijn, kan dit invloed hebben op het aantal uitkeringen. Hier wordt overigens wel ingezet op de bevordering van de uitstroom voor deze groep.

Het beroep op bijzondere bijstand is aantal jaren hoger dan geraamd. Om het risico op herhaalde budgetoverschrijdingen te voorkomen is het budget structureel verhoogd en is hiermee het risico verlaagd.

Begraafplaatsen

De registratie van begraafplaatsen is niet up to date. In 2018 vindt actualisatieslag plaats van de begraafplaats-administratie.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
21.	6. Sociaal domein	Banen		811,2	811,2	811,2	811,2	811,2	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	*	-	-	-	-	-	% 12 t/m 21 jarigen
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	*	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	% kinderen tot 18 jaar
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	68,2	68,2	68,2	68,2	68,2	68,2	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	*	0,57	0,57	0,57	0,57	0,57	% 16 t/m 22 jarigen
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	188	188	194	194	194	194	Aantal per 10.000 inwoners
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	152	158	163	168	172	177	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	11,6	10	10	10	10	10	% van alle jongeren tot 18 jaar
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	0,6%	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	% van alle jongeren tot 18 jaar
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar
32.	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	692	705	724	731	740	750	Aantal per 10.000 inwoners

* = Getallen voor dat jaar nog niet definitief

Financieel mutaties programma 5

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Autonome ontwikkeling Bijstand en inkomensvoorziening	S	338.000	N	338.000	N	338.000	N	338.000	N
Aanpassing Bijzondere bijstand (autonoom)	S	130.000	N	130.000	N	130.000	N	130.000	N
Aanpassing voorziening dubieuze deb.SOZA (autonoom)	S	-70.000	V	-70.000	V	-70.000	V	-70.000	V
Aanpassing subsidie Sociale Werkvoorziening (conform daling alg. uitk)	S	-6.000	V	-81.000	V	-171.000	V	-223.000	V
Subsidie peuterspeelzalen (autonoom)	S	-30.000	V	-30.000	V	-30.000	V	-30.000	V
WMO deeltaxi (autonoom)	S	-15.000	V	-15.000	V	9.000	N	9.000	N
Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo	S	240.000	N	240.000	N	240.000	N	240.000	N
Dementievriendelijke gemeente	I	15.000	N	15.000	N				
stelpost prijsindex subsidiebeleid sociaal domein	S	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N
uitbreiding jongerenwerk	S	42.000	N	42.000	N	42.000	N	42.000	N
Opplusproject	S	15.000	N	15.000	N	15.000	N	15.000	N
Opplusproject	I	30.000	N						
Doorschrijven taakstelling welzijnsorganisaties	I	30.000	N	20.000	N				
Inrichting fysieke plekken voor jongeren	I	20.000	N	20.000	N				
Algemene voorzieningen jeugd	S	450.000	N	450.000	N	450.000	N	450.000	N
Algemene voorzieningen Jeugd	I	200.000	N	100.000	N				
Subsidie GGD (autonome ontw, rijksvaccinatiepr en prijscorr)	S	73.000	N	73.000	N	73.000	N	73.000	N
Ruimen algemene begraafplaatsen	I	38.000	N						
Totaal uitgaven		1.530.000	N	1.277.000	N	1.056.000	N	1.004.000	N

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Inkomsten									
Rijksvergoeding Sociale Wetgeving (autonoom)	S	-338.000	V	-338.000	V	-338.000	V	-338.000	V
Rijksvergoeding Zelfstandigen (autonoom)	S	57.000	N	57.000	N	57.000	N	57.000	N
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	S	170.000	N	170.000	N	170.000	N	170.000	N
Bijdrage gemeente Drimmelen CJG	S	-32.500	V	-32.500	V	-32.500	V	-32.500	V
Inzet bestemmingsreserve t.b.v. Jeugd	I	-200.000	V	-100.000	V				
Inzet Vrije Algemene reserve t.b.v. ruimen begraafplaatsen	I	-38.000	V						
Inzet Vrije Algemene reserve t.b.v. inrichting fysieke plekken jongeren	I	-20.000	V	-20.000	V				
Totaal inkomsten		-401.500	V	-263.500	V	-143.500	V	-143.500	V
Saldo Uitgaven en inkomsten		1.128.500	N	1.013.500	N	912.500	N	860.500	N
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		-321.500	V	-219.500	V	-219.500	V	-219.500	V
Totaal Programma 5		807.000	N	794.000	N	693.000	N	641.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	21.094.272	20.934.956	20.732.918	20.506.741	20.450.298
Baten	4.884.360	5.005.446	5.005.446	5.005.446	5.005.446
Saldo	16.209.912	15.929.510	15.727.472	15.501.295	15.444.852

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	702.000	849.000	849.000	0	0
Baten	1.352.903	1.307.247	1.068.253	0	0
Saldo	-650.903	-458.247	-219.253	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	21.796.272	21.783.956	21.581.918	20.506.741	20.450.298
Baten	6.237.263	6.312.693	6.073.699	5.005.446	5.005.446
Saldo	15.559.009	15.471.263	15.508.219	15.501.295	15.444.852

Programma 6

Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur

De missie

We gaan zorgvuldig om met onze gebouwen en de vele monumenten in onze gemeente.

Speerpunten 2019-2022

- We maken optimaal gebruik van onze gemeentelijke gebouwen. Er is aandacht voor het onderhoudsniveau van deze gebouwen en we stimuleren het gebruik van het erfgoed.
- Op basis van een business case wordt richting gegeven aan de toekomst van de Schattelijjn.
- We zetten ons in voor het behoud en de ontwikkeling van onze culturele infrastructuur.
- We gaan zorgvuldig om met het behoud van de eigen monumenten.

Nieuw en bestaand beleid

Nieuw beleid

Cultuurloper

De basisscholen in de gemeente Geertruidenberg gaan deelnemen aan de Cultuurloper, een provinciaal programma om cultuureducatie kwalitatief te verhogen en beter in te bedden in het curriculum. De kosten worden betaald uit het cultuureducatiebudget. Hierdoor is er minder ruimte voor losse initiatieven op het gebied van cultuureducatie.

Digi-taalhuis

Het Digi-taalhuis is een samenwerking tussen de stichting Lezen

& Schrijven, het ROC, Wava/Go, Trema, Vluchtelingenwerk, Theek 5 en de gemeente. Het Digi-taalhuis is een centraal punt waar mensen met vragen over taal en digitaal terecht kunnen. Je kunt er informatie of advies krijgen over oefenen met een taalvrijwilliger, over taal- en computercursussen, of over programma's op de computer waar je ook zelf mee aan de slag kan. Ook kun je leren internetten en e-mailen met het programma Klik en Tik.

Het fysieke punt is ingericht in de nieuwe bibliotheek in Raamsdonksveer. Het spreekuur van het Digi-taalhuis is afgestemd op het spreekuur van Wava/Go voor statushouders. Mede hierdoor is er veel aanloop bij het Digi-taalhuis. Om te voorkomen dat er een wachtlijst ontstaat is meer inzet nodig. Hiervoor is structureel € 15.000 extra nodig.

In juli 2018 is een amendement aangenomen over de bestrijding van laaggeletterdheid. Eén van de beslispunten hierin is om cofinanciering (33%) voor de subsidie Tel mee met Taal beschikbaar te stellen.

Bestaand beleid

Accommodaties

OMC

Voor het OMC is haalbaarheidsstudie uitgevoerd. In 2018 kijken we

naar een verdere uitwerking. In het eerste kwartaal van 2019 leggen we hierover een voorstel aan de raad voor. De eerste fase behelst de verbouwing ten behoeve van de maatschappelijk gebruikers. Dekking hiervoor zal worden gevonden door het hiervoor eerder door de raad geoordeelde krediet van € 325.000 in te zetten. Wij hebben in de begroting een krediet van € 170.000 opgenomen ten behoeve van de gemeentelijke (koppel) bijdrage aan een aangevraagde provinciale Monumentensubsidie.

Schattelijk – Markt 32 - 38

In 2018 volgt besluitvorming aan de hand van de opstelde business case (BC) die voor De Schattelijk en Markt 32 – 38 is opgesteld. Het doel is om de ontwikkeling van de Markt als culturele hotspot kracht bij te zetten.

Scouting

Als nieuwe locatie voor de scouting is de noordelijke zandput aan de Oosterhoutseweg gevonden. De voorbereidingen voor een nieuw bestemmingsplan zijn opgestart. De onderhandelingen met RWS over de hoogte van het aankoopbedrag van de huidige locatie lopen. We voeren gesprekken met de provincie over de locatie. Op dit moment is nog niet bekend wat het definitieve onteigeningsbudget van Rijkswaterstaat is. Daarnaast is nog niet helder welke alternatieve huisvesting de Scouting krijgt. We houden rekening met het gegeven

dat de rijksbijdrage voor de te plegen investering in nieuwbouw onvoldoende is.

Monumenten/erfgoed

De gemeente is rijk aan cultureel erfgoed. Het erfgoedbeleid is gericht op het verder beschermen en beter benutten hiervan. De uitvoering van de Erfgoednota en de Nota archeologie zetten we voort in 2019.

In 2017 en 2018 was jaarlijks € 25.000 extra budget voor erfgoed beschikbaar. Hiervan is in 2017 circa € 23.000 besteed aan het plaatsen van het Theodorusbeeld, het maken van affuiten voor kanonslopen, de actualisering van archeologiebeleid en monumentbeschrijvingen. In 2018 is tot oktober 2018 circa € 12.000 besteed aan onder meer de restauratie van een historische schapenschuur te Raamsdonk en het parapluplan archeologie.

Mogelijke projecten in de toekomst zijn het maken van een klokkenstoel met de bel van de vroegere kerk nabij de Venestraat en het beleefbaar maken van het ondergrondse kasteel aan het Wilhelminaplein.

De verwachting is dat ook in 2019 meer geld nodig is voor erfgoed in brede zin dan het jaarlijkse structurele budget van € 3.200 toelaat. Zonder extra budget kunnen wij de uitvoeringsacties van het vastgestelde erfgoed- en archeologiebeleid naar verwachting niet realiseren.

Wanneer bekend is welke budgetruimte noodzakelijk wordt geacht zullen wij een separaat voorstel voorleggen.

Evenementen

Net als voorheen continueren wij de gratis inzet en ondersteuning van de buitendienst bij de evenementen in onze gemeente.

Risico's

Actualiseren Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) gemeentelijke accommodaties 2015-2024

In 2017 en 2018 heeft de raad diverse panden aangekocht. Deze panden brengen we eind 2018 onder in het MJOP. Dit kan financiële gevolgen hebben voor de storting in de voorziening. Daarnaast verwachten we dat de actualisering MJOP extra financiële gevolgen heeft omdat in 2014 diverse hoge onderhoudsposten zijn doorgeschoven. Aan de hand van de uitkomsten van het MJOP maken we keuzes met betrekking tot de diverse panden en maken we inzichtelijk wat de financiële gevolgen zijn.

Beleidsindicatoren

In dit programma zijn geen beleidsindicatoren opgenomen.

Financieel mutaties programma 6

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Bibliotheek, digitaal huis	S	15.000	N	15.000	N	15.000	N	15.000	N
Bijdrage OMC	I			170.000	N				
Totaal uitgaven		15.000	N	185.000	N	15.000	N	15.000	N
Inkomsten									
Inzet Vrije algemene reserve tbv OMC	I			-170.000	V				
nvt	-	0	V	0	V	0	V	0	V
Totaal inkomsten		0	-	-170.000	V	0	-	0	-
Saldo Uitgaven en inkomsten		15.000	N	15.000	N	15.000	N	15.000	N
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		53.000	N	58.000	N	61.000	N	60.000	N
Totaal Programma 6		68.000	N	73.000	N	76.000	N	75.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

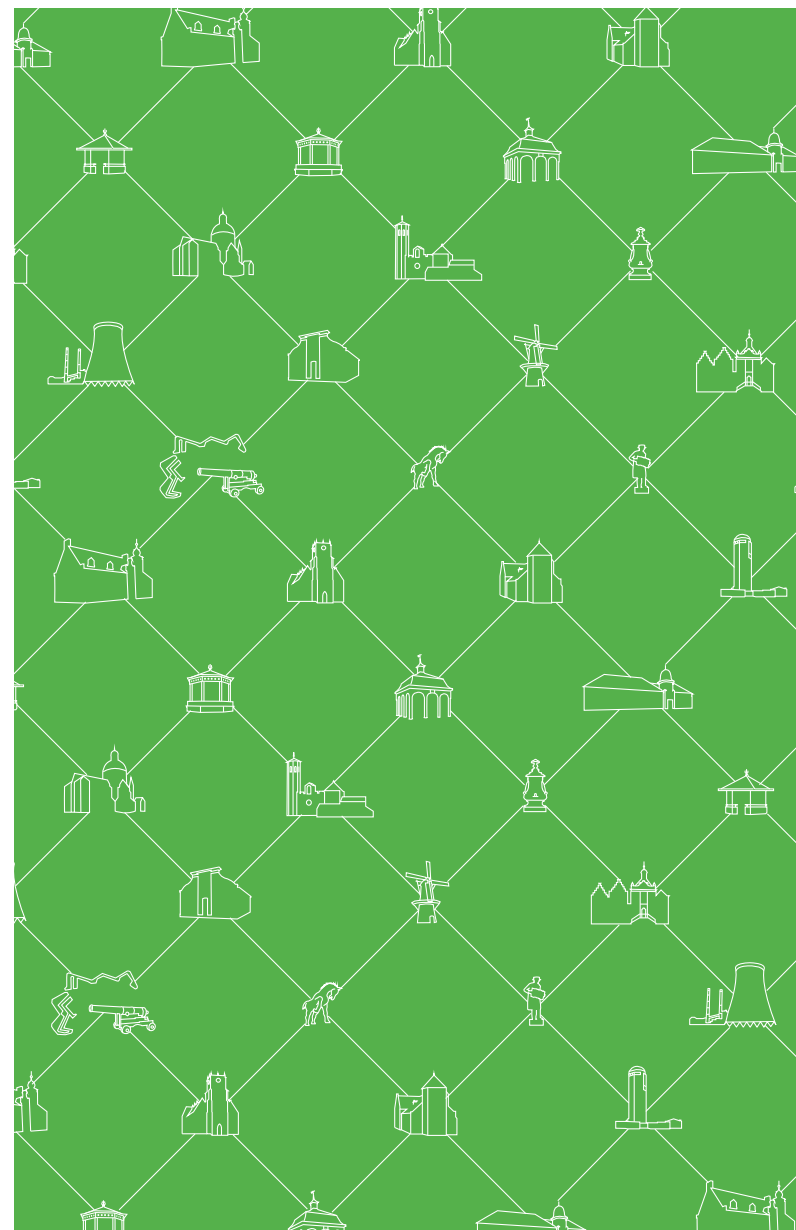
Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	1.179.604	1.235.194	1.407.067	1.232.048	1.229.247
Baten	461.762	179.793	179.793	179.793	179.793
Saldo	717.842	1.055.401	1.227.274	1.052.255	1.049.454

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	170.000	0	0
Saldo	0	0	-170.000	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	1.179.604	1.235.194	1.407.067	1.232.048	1.229.247
Baten	461.762	179.793	349.793	179.793	179.793
Saldo	717.842	1.055.401	1.057.274	1.052.255	1.049.454

Programma 7

Dienstverlening en Bedrijfsvoering

Missie

De gemeente stimuleert en ondersteunt de eigen kracht en initiatieven van inwoners en ondernemers. Wij opereren als een betrouwbare, verbindende partner en waar mogelijk in (sub)regionaal verband, vanzelfsprekend als collegiaal bestuur. Transparant in communicatie en slimmer anders organiseren, daar gaat het om.

Speerpunten 2019-2022

- Onze klanten voelen zich gehoord, omdat wij bereikbaar zijn en betrouwbaar.
- Wij voeren een heldere en actieve communicatie in producten, dienstverlening en contacten.
- Wij bieden innovatieve dienstverlening aan.
- Wij werken samen waar dat kan, eventueel onder eigen regie als dat volgens ons moet.
- Wij organiseren maandelijks spreekuren in de wijk. Aanbellen bij inwoners hoort daarbij.
- In de ambtelijke organisatie zijn de principes van project- en programmamanagement uitgerold en is participatie bij beleidsvorming en – uitvoering het uitgangspunt.
- Kinderen geven de gemeente raad. Wij gaan onze jeugd frequent bezoeken en betrekken bij ons beleid.

Nieuw en bestaand beleid

Nieuw beleid

De kracht van Geertruidenberg

De visie Geertruidenberg 2025 laat een duidelijke stip op de horizon zien voor onze gemeente.

Om ons heen verandert er veel; de arbeidsmarkt trekt fors aan, de rechtspositie van ambtenaren verandert, vast is uit en flexibiliteit is noodzakelijk. Ook de samenleving vraagt om samen op te trekken en situationeel vraagstukken op te pakken.

Om in de (nabije) toekomst een betrokken, ondernemende en professionele organisatie en aantrekkelijke werkgever te blijven is stilstaan geen optie. Wij vertalen die kernwaarden naar onze organisatie en brengen de noodzakelijke stappen in beeld. We gaan een gedegen plan opstellen, concreet met heldere resultaten en uitvoeringsagenda.

Eigentijdse dienstverlening

Om een optimale – digitale – dienstverlening aan inwoners en ondernemers te behouden stellen we een Realisatieplan Informatie & Automatisering op.

We gaan meer producten digitaal regelen, waaronder de implementatie van de Omgevingswet. Privacy en informatieveiligheid zijn hierbij erg belangrijk.

Waarderen woning op gebruiksoppervlakte

De Waarderingskamer heeft besloten dat het taxeren van woningen op gebruiksoppervlakte vanaf 1 januari 2022 verplicht is. Er is een overgangperiode ingesteld om te zorgen dat de WOZ-administratie tijdig beschikt over betrouwbare gebruiksoppervlakten voor alle relevante WOZ-deelobjecten bij woningen. In 2019 gaan wij hier verder uitvoering aan geven.

Identiteitsdocumenten

De dip in de identiteits- en rijbewijzen (verstrekking van 5 naar 10 jaar) is komende jaren van invloed op de inkomsten en daardoor ook op de afdrachten. De verwachting is dat komende vijf jaar (afdrachten meegerekend) de inkomsten zullen afnemen met € 40.000 in 2019 tot € 83.000 in 2023. De aantallen paspoorten en ID Kaarten lopen af van 1.795 documenten in 2019 naar 697 documenten in 2023. De capaciteit die hierdoor vrijkomt wordt ingezet op de landelijk en lokaal toenemende aandacht voor adres- en identiteitsfraude.

Werkgeverschap

Functiebeschrijvingen en waarderingen

Wij gaan de functiebeschrijvingen actualiseren en laten aansluiten bij het sectoraal functiewaarderingssysteem voor gemeenten. Voor de inhuur van externe expertise en de invoering van deze herwaardering nemen wij € 40.000 op. Daarnaast ramen we vanaf 2019 structureel een bedrag van € 7.000 voor licentiekosten software.

Informatiebeveiliging / Privacy

Informatiebeveiliging en Privacybeveiliging gaan meer en meer aandacht vergen. Kwaadwillenden schakelen systemen uit of gijzelen deze en gegevens komen op straat te liggen. Vaak krijgen deze zaken uitgebreide media-aandacht. Ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging- en privacy volgen zich snel op. Voor de begroting 2019 is het volgende van belang;

Informatiebeveiliging

Veel communicatie gaat tegenwoordig vaak digitaal. In deze berichten (e-mail) kunnen ook privacy gevoelige gegevens staan. Het is dan ook noodzakelijk om dit mailverkeer te beveiligen. Voor het beveiligen van de mail met privacy gevoelige gegevens nemen wij een structureel bedrag op van € 12.000.

Een deel van de applicaties met daarin persoonsgegevens worden al geprotocolleerd (wettelijk verplicht), maar dit moet uitgebreid worden naar meerdere applicaties. Wettelijk moet er aangetoond kunnen worden, wie heeft er welke gegevens van een persoon geraadpleegd. Dit houden we bij middels logregels. Deze logregels worden verzameld in een systeem (de privacy workspace). Voor deze applicatie (Clouddienst) vragen wij een structureel bedrag van € 12.000. De autorisaties (wie heeft welke rechten en mag wat raadplegen) moeten om die reden ook in kaart gebracht worden. Voor de uitvoering nemen wij een incidenteel bedrag op van € 10.000.

Privacy

Op 25 mei 2018 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Voor de gemeente betekent dit de toename van een aantal wettelijke taken. Zo zijn we onder andere per mei 2018 verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) en een Privacy Officer (PO) aan te stellen, bij nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens een Privacy Impact Assessment (PIA) uit te voeren, datalekken te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), bewerkersovereenkomsten te sluiten met derden en moeten alle verwerkingen van persoonsgegevens in een register worden bijgehouden. De gemeente beschikt over veel (bijzondere) persoonsgegevens, zoals de WMO, Participatiewet en de Jeugdwet. Zorgvuldige omgang met deze gegevens is vereist. Afgelopen periode is inzicht gebracht in de persoonsgegevenshuishouding van de gemeente en is er een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld. In het PvA is inzichtelijk gemaakt wat de consequenties zullen zijn voor de werkprocessen, ICT, bewustwording, juridische borging en benodigde formatie. Voor de uitbreiding van de formatie voor de verdere implementatie van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de uitvoering van het Plan van Aanpak voeren wij een bedrag op van € 39.000 (formatie) en € 10.000 voor de verdere implementatie AVG. De praktijkervaring (o.a. aantal uren) zullen wij verder uitwerken in de kadernota 2020.

Ook hebben we een bedrag van € 10.000 in de begroting opgenomen om onze ambtelijke organisatie maar ook u als bestuurders bewuster te maken van het belang van privacy en kennis over te dragen. Hierbij wordt gedacht aan het organiseren van allerlei activiteiten tijdens de "week van de privacy". Deze "week" wordt in het tweede kwartaal van 2019 georganiseerd.

Bestaand beleid

Indexering onderhoudskosten software

Wij ramen een structureel bedrag van € 17.000 voor de prijsstijgingen van onderhoudscontracten voor de hard- en software en de hiervoor noodzakelijke verbindingen.

Vervangingsinvesteringen

Voor de beschikbaarheid van iPads hebben wij een investeringsbudget opgenomen van € 24.000. Ook hebben wij € 70.000 opgenomen voor de vervanging van het audiosysteem in de raadszaal.

Verkiezingen

In 2019 vinden er verkiezingen plaats voor de 'Provinciale Staten en de Waterschappen' en het 'Europees parlement'. We treffen steeds meer opkomst verhogende maatregelen (promotie). Dit vergt meer uitgaven dan begroot. Voor 2019 hebben wij vanwege twee extra verkiezingen een incidenteel extra bedrag geraamd van € 20.000.

Basisregistratie grootschalige topografie

Om de wettelijke verplichting om de Basisregistratie Grootschalige Topografie actueel te houden nemen we structureel een extra bedrag van € 8.500 op.

Financiële verwerking budgetmutaties

Een gedeelte van de budgetten die betrekking hebben op dit programma dienen op basis van de BBV voorschriften te worden toegerekend aan Overhead. Vandaar dat niet alle mutaties in dit programma volledig zijn opgenomen in de tabel financiële mutaties, maar ook gedeeltelijk in de tabel Overhead.

Verbonden partijen

De Regio West Brabant (RWB) heeft een strategische visie opgesteld. Deze is aan u beschikbaar gesteld. De financiële gevolgen van deze visie worden naar verwachting pas eind 2018 inzichtelijk. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage aan de RWB, behoudens indexering, nagenoeg gelijk blijft.

Risico's

Functionaarderingen

In 2019 voeren we een onderzoek uit de functionaardering. De uitkomst van dit onderzoek nemen we op in de kadernota 2020. Vooralsnog schatten we het risico in dat de functionaardring zal leiden tot een verhoging van de kosten van de organisatie van € 100.000.

CAO

De gemeente Geertruidenberg volgt de car-uwo. De huidige cao heeft een looptijd tot 1 januari 2019.

In de begroting 2019 en verder zijn wij uitgegaan van een loonstijging van 3% en een stijging van de werkgeverslasten van 1%, totaal 4%.

Budgetbeheer

Door het niet goed beheersen van onze budgetten kunnen we niet tijdig problemen signaleren waardoor er niet bijgestuurd kan worden.

Door het voeren van een verplichtingenadministratie hebben we meer grip op onze budgetten.

Invulling vacatures

De arbeidsmarkt trekt op dit moment aan. We constateren dat het aanbod van kandidaten om een vacature in te vullen geringer wordt.

In het bijzonder geldt dit voor invulling van bijvoorbeeld vacatures

van omgevingsvergunningen zoals bouwvergunningen en dergelijk die begin 2019 ingevuld moeten worden. Daar waar het kritische bedrijfsprocessen betreft moet mogelijk een beroep worden gedaan op duurdere externe inhuur om aan de klantvraag te kunnen blijven voldoen.

Kwaliteit management rapportages

Indien de managementrapportages van onvoldoende niveau zijn (als gevolg van onvoldoende kwaliteit van de basisgegevens), hebben we onvoldoende grip op onze bedrijfsvoering. Het monitoren en verbeteren van de kwaliteit van de gegevens om deze rapportages te maken heeft onze constante aandacht. In 2018 is er volop gewerkt aan het doorontwikkeling managementrapportages voor de jeugdzorg om hiermee betere sturingsinformatie te verkrijgen. Dit wordt gecontinueerd in 2019.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	6,83	6,83	7,00	6,86	6,86	6,86	Fte per 1.000 inwoners
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	6,56	6,38	6,31	6,31	6,31	6,31	Fte per 1.000 inwoners
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaats-kosten	€ 519	€ 524	€ 537	€ 534	€ 519	€ 519	Kosten per inwoner
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	11,7%	10,0%	7,0%	7,1%	7,0%	7,0%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	8,97%	9,7%	11,4%	11,0%	11,0%	11,0%	% van totale lasten

Ad 1 en 2. Hierin is het voorstel formatie sociaal domein vanaf 2018 nog niet verwerkt.

Financieel mutaties programma 7

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Afdracht rijksleges	S	7.000	N	-14.000	V	-8.000	V	-30.000	V
Verkiezingen	S	20.000	N						
Totaal uitgaven		27.000	N	-14.000	V	-8.000	V	-30.000	V
Inkomsten									
Gemeentelijke leges	S	32.000	N	78.000	N	66.000	N	113.000	N
Grondverkopen (snippergroen e.d.)	I	-57.000	V	-57.000	V	-57.000	V	-57.000	V
Totaal inkomsten		-25.000	V	21.000	N	9.000	N	56.000	N
Saldo Uitgaven en inkomsten		2.000	N	7.000	N	1.000	N	26.000	N
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		265.000	N	270.000	N	270.000	N	272.000	N
Totaal Programma 7		267.000	N	277.000	N	271.000	N	298.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	2.306.628	2.549.072	2.480.112	2.480.401	2.459.009
Baten	363.736	390.339	344.339	356.339	309.339
Saldo	1.942.892	2.158.733	2.135.773	2.124.062	2.149.670

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	188.986	90.885	6.298	0	0
Saldo	-188.986	-90.885	-6.298	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	2.306.628	2.549.072	2.480.112	2.480.401	2.459.009
Baten	552.722	481.224	350.637	356.339	309.339
Saldo	1.753.906	2.067.848	2.129.475	2.124.062	2.149.670

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inleiding

In dit overzicht wordt de financiële uitgangspositie geschetst. We benoemen de financiële uitgangspunten behorend bij de startpositie. Specifiek staan we iets uitgebreider stil bij de algemene dekkingsmiddelen en de gevolgen van de mei- en septembercirculaire. Als laatste gaan we in op de risico's.

Het doel is een doelgerichte en efficiënte besteding van de beschikbare middelen en een financieel gezonde gemeente. In 2022 hebben we onze ambities weten te bereiken en zijn we nog steeds een financieel gezonde gemeente. We zijn terughoudend geweest in het belasten van onze inwoners. We bereiken dit door te kijken of bestaand beleid oplevert wat we ervan verwachten, we maken duidelijke keuzes over wat we wel en niet meer doen en hebben structureel sluitende meerjarenramingen in de begroting.

Financiële uitgangspositie

Voor het opstellen van deze begroting hebben wij de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd:

1. Het aantal inwoners per 1 januari 2019 is 21.535
2. Ontwikkeling lonen volgens cao gemeenten
3. Ontwikkeling prijzen volgens Bruto Binnenlands Product (vermeld in gemeentefondscirculaires)
4. De te hanteren rente voor nieuwe investeringen bedraagt 1,25%
5. De berekende rente over het financieringstekort bedraagt 1,25% voor het deel boven de kasgeldlimiet. Over het bedrag van de kasgeldlimiet hanteren we het nultarief.

Als uitgangspositie van de begroting is het financieel perspectief

van het raadsprogramma 2018-2022 van belang. Bij de programma's is gewerkt aan de hand van de thema's vernieuwen, verbinden en vervangen. Hierbij hebben we gekeken hoe zoveel mogelijk binnen dan wel tussen de programma's opgelost kan worden en dat binnen de bestaande financiële kaders. Daar waar nieuw beleid nodig was, is het principe 'oud voor nieuw' toegepast. Het financieel perspectief van het raadsprogramma 2018 - 2022 van

juli 2018 was financieel structureel niet sluitend. Op 13 september 2018 hebben wij oplossingsrichtingen met u besproken om te komen tot een sluitende begroting. Deze zijn verwerkt in deze begroting.

Dit ziet er in tabelvorm als volgt uit:

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	2019		2020		2021		2022	
Begroting 2018	-124.000	V	-208.000	V	-300.000	V	-420.000	V
Begrotingswijzigingen 2018	182.000	N	253.000	N	298.000	N	298.000	N
Turap 2018	72.000	N	73.000	N	74.000	N	74.000	N
Algemene uitkering (septembercirculaire)	-1.633.000	V	-2.047.000	V	-2.248.000	V	-2.477.000	V
Begroting 2019	1.376.000	N	1.686.000	N	2.070.000	N	2.061.000	N
Eindsaldi	-127.000	V	-243.000	V	-106.000	V	-464.000	N
Waarvan								
Structureel	-95.000	V	-208.000	V	-61.000	V	-457.000	V
Incidenteel	-32.000	V	-35.000	V	-45.000	V	-7.000	V
	-127.000	V	-243.000	V	-106.000	V	-464.000	V
Incidenteel								
Begroting 2019	948.000	N	373.000	N	58.000	N	0	-
Dekking uit algemene vrije reserve	-948.000	V	-373.000	V	-58.000	V	0	-
Eindsaldi incidenteel	0		0		0		0	

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering Gemeentefonds

In het boekwerk van de begroting 2018 is de meicirculaire 2017 verwerkt. Via een 1e wijziging op die begroting is ook inmiddels de septembercirculaire 2017 verwerkt.

De decembercirculaire 2017 heeft geen financiële consequenties. Bij raadsinformatiebrief d.d. 10 april 2018 bent u daarover geïnformeerd.

Tabel A

Stand algemene uitkering na maartcirculaire 2018	2019	2020	2021	2022
Stand algemene uitkering na verwerking maartcirculaire 2018	€ 27.792.000	€ 28.224.000	€ 28.521.000	€ 28.965.000

Meicirculaire 2018

Bij het raadsvoorstel "Financieel perspectief bij het Raadsprogramma 2018-2022" dat behandeld is in uw vergadering van 5 juli 2018 is door ons een voorlopige berekening van de meicirculaire 2018 weergegeven. In de raadsinformatiebrief d.d. 21 augustus 2018 bent u geïnformeerd over de definitieve uitwerking. Opvallend is de overheveling van een groot deel van het Sociaal domein en de Wmo-huishoudelijke verzorging naar het algemene deel van de algemene uitkering vanaf 1 januari 2019. Dit zijn overigens budgettaire-neutrale mutaties. Door deze overheveling worden aanpassingen in de genoemde onderdelen voor gehanteerde eenheden en loon- en prijsstijgingen niet meer afzonderlijk zichtbaar maar zijn begrepen in de wijzigingen in het onderdeel Accres van het algemene deel. In de navolgende tabel vindt u dan ook alleen vermelding van mutaties van het algemene deel van de algemene uitkering.

Augustus 2018

Ook hebben wij in deze begroting de aantallen en maatstaven zoals in mei 2018 gehanteerd voor onze berekeningen naar de stand van augustus 2018 herrekend.

In maart 2018 is eenmalig een extra circulaire ontvangen. Deze geeft wel financiële consequenties. Hierover hebben we u per raadsinformatiebrief d.d. 17 april 2018 geïnformeerd.

De stand van de uitkering gemeentefonds na verwerking van de maartcirculaire 2018 is als volgt weer te geven

Septembercirculaire 2018

Op 18 september 2018 is de septembercirculaire gemeentefonds 2018 gepubliceerd. In tegenstelling tot voorgaand jaar hebben wij deze circulaire in het boekwerk van de begroting zelf kunnen verwerken.

De septembercirculaire 2018 laat een licht positief beeld voor onze gemeente zien voor de jaren 2019 en 2020. Daarna daalt het accres wel gering en wordt de groei vanaf 2021 licht negatief. Wij zullen u nog voor de behandeling van deze begroting een uitgebreide informatiebrief over de septembercirculaire 2018 sturen.

Als correctie op het plafond van het B.T.W. compensatiefonds (waar gemeenten de door hen betaalde B.T.W. kunnen declareren) heeft het rijk geraamd dat een bedrag van ca. € 100 miljoen over 2018 in het gemeentefonds wordt gestort. Wij hebben deze raming ook voor de komende jaren voor een bedrag van € 100.000 meegenomen voor onze gemeente. Dit betreft een uitkering van 5 punten van de groei. Deze raming valt binnen de normen van het provinciaal toezicht van Noord-Brabant zoals zij deze bij de gemeentebegroting 2019 zullen hanteren.

Cijfermatig is het volgende in m.n. de mei- en septembercirculaire 2018 verwerkt.

Tabel B

	2019	2020	2021	2022
Stand volgens raadsinformatiebrief per 17-04-2018 (incl. maartcirculaire 2018).	27.792.000	28.224.000	28.521.000	28.965.000
Mei circulaire 2018:				
Algemeen				
Accres	16.000	- 65.000	- 69.000	- 312.000
Looncompensatie	400.000	400.000	400.000	400.000
Subtotaal algemeen	416.000	335.000	331.000	88.000
Sociaal domein	niet meer van toepassing			
Wmo, Jeugd en Participatie				
Subtotaal sociaal domein				
Totaal mei circulaire 2018	416.000	335.000	331.000	88.000
Stand volgens raadsinformatiebrief per 21-08-2018 (incl. meicirculaire 2018).	28.208.000	28.559.000	28.852.000	29.053.000
Aantallen / maatstaven augustus 2018:				
Prijscompensatie algemeen	300.000	300.000	300.000	300.000
Loon- en prijscompensatie sociaal domein	200.000	200.000	200.000	200.000
Overige aantallen	- 2.000	13.000	16.000	19.000
September circulaire 2018:				
Accres	24.000	33.000	-71.000	-47.000
Totaal correcties augustus en september 2018 (incl. sept. circulaire)	522.000	546.000	445.000	472.000
Eindtotaal zoals opgenomen in deze begroting 2019	28.730.000	29.105.000	29.297.000	29.525.000

Bovenstaande tabel van de "Stand algemene uitkering na verwerking septembercirculaire 2018" is in deze begroting de eindtabel voor de algemene uitkering voor de jaren 2019 en volgende.

Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven is in de meerjarenbegroting 2019 -2022 een jaarlijks incidenteel budget opgenomen van € 53.000.

Vennootschapsbelasting

In de meerjarenbegroting 2019-2022 is voor de vennootschapsbelasting geen raming opgenomen omdat aangenomen wordt dat er voor de gemeente Geertruidenberg geen belastingplichtige onderdelen zijn.

Risico's

Precariobelasting

Met betrekking tot de heffing van precario kan tegen de opgelegde aanslagen een fiscale procedure in gang gezet worden. Tegen de heffing van 2017 lopen inmiddels een aantal procedures. De verwachting is dat ook tegen de heffing 2018 procedures in gang worden gezet. Ten tijde van het opleggen van de aanslagen en bij de lopende procedures vindt juridische ondersteuning plaats.

Ontwikkelingen Amercentrale

Tegen de vastgestelde WOZ-waarde 2014 en 2015 heeft RWE (Essent) hoger beroep aangetekend en tegen de WOZ-waarde van 2016 en 2017 is bezwaar gemaakt. De zitting van het Gerechtshof vindt in november 2018 plaats. Tegen de uitspraak van het Gerechtshof bestaat de mogelijkheid dat cassatie wordt ingesteld, waardoor de hele procedure nog kan oplopen tot 2 jaar. De uitspraak van het Gerechtshof kan ook gevolgen hebben voor de opvolgende belastingjaren 2016, 2017 en 2018.

Bij dit proces wordt de gemeente juridisch bijgestaan.

Algemene uitkering

Algemeen

De huidige ramingen zijn gebaseerd op de uitkomsten van de mei- en septembercirculaire 2018. De uitkomsten van de algemene uitkering staan dus min of meer vast. De gegevens van de algemene uitkering zijn ook van belang voor het bepalen van bepaalde budgetten. Te denken valt aan de relatie van loon- en prijsstijgingen. Het risico bestaat dat verhoging van budgetten niet of niet volledig gecompenseerd wordt door verhoging van de algemene uitkering.

Specifiek

Voor het B.T.W.-compensatiefonds waar wij onze betaalde B.T.W. kunnen declareren, geldt een plafond. Als wij als gezamenlijke gemeenten meer of minder gaan declareren dan dit plafond, komt het verschil ten laste van of ten gunste van het gemeentefonds. Het rijk raamt vanaf de meicirculaire 2018 niet meer structureel een eventuele mutatie. Overigens was dit in de maartcirculaire 2018 nog wel het geval. De provincie Noord-Brabant heeft in juli 2018 laten weten in te stemmen met het structureel ramen van 100% van de laatst vastgestelde werkelijke mutatie en dat is een storting in het gemeentefonds over 2017 van ca. € 150 miljoen. Inmiddels is in de septembercirculaire 2018 de storting in het gemeentefonds voor 2018 vastgesteld op ca. € 100 miljoen. Wij hebben met deze toegestane berekening rekening gehouden maar het risico bestaat dat de daadwerkelijke – raming van de – storting (elk jaar) anders kan zijn.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
35.	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	€ 237	€ 242	€ 249	€ 260	€ 270	€ 278	Duizend euro
36.	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	0,51	0,61	1,43	28,60	14,86	2,13	Aantal per 1.000 woningen
37.	8. Vhrosv	Demografische druk		71,5	71,8	72,1	72,4	72,7	%
38.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden		€ 684 *	€ 665	658	-	-	In euro's
39.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden		€ 789 *	€ 764	752	-	-	In euro's

*Dit betreft de bedragen exclusief eenmalige terugbetaling rioolheffing 2017.

Financiële mutaties Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Rentelasten financieringsfunctie	S	-131.000	V	-146.000	V	-197.000	V	-231.000	V
Onderuitputting kapitaallasten investeringen	I	-30.000	V	-40.000	V	-38.000	V	0	-
Uitvoering natuurprojecten (Programma 1)	I	25.000	N						
Onderzoek kortdurend wonen	I	25.000	N						
Budget compensatie vertraagde investeringen	I	75.000	N						
Storting in Vrije Algemene reserve van begrotingsaldo's	S	95.000	N	208.000	N	61.000	N	457.000	N
Storting in Vrije Algemene reserve van begrotingsaldo's	I			35.000	N	45.000	N	7.000	N
Toevoegen incidenteel saldo aan post onvoorzien	I	32.000	N						
Contractenbeheer (herziening langlopende contracten)	S			-20.000	V	-20.000	V	-20.000	V
Totaal uitgaven		91.000	N	37.000	N	-149.000	V	213.000	N
Inkomsten									
Dividend BNG	S	-125.000	V	-125.000	V	-125.000	V	-125.000	V
Algemene uitkering inclusief sociaal domein	S	-1.633.000	V	-2.047.000	V	-2.248.000	V	-2.477.000	V
Onroerende zaakbelastingen	S	-200.000	V	-200.000	V	-200.000	V	-200.000	V
Hondenbelasting	S	-8.000	V	-8.000	V	-8.000	V	-8.000	V
Toeristenbelasting (Programma 2)	S	-12.000	V	-25.000	V	-25.000	V	-25.000	V
Inzet Vrije algemene reserve t.b.v. natuurprojecten (Pr. 1.)	I	-25.000	V						
Inzet Vrije Algemene reserve t.b.v. onderzoek kortdurend wonen	I	-25.000	V						
Inzet Vrije Algemene reserve voorgaande jaren	I	299.000	N	232.000	N				
Leges, huren en pachten	S	-19.000	V	-19.000	V	-19.000	V	-19.000	V
Totaal inkomsten		-1.748.000	V	-2.192.000	V	-2.625.000	V	-2.854.000	V
Saldo Uitgaven en inkomsten		-1.657.000	V	-2.155.000	V	-2.774.000	V	-2.641.000	V
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		153.000	N	251.000	N	504.000	N	441.000	N
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		-1.504.000	V	-1.904.000	V	-2.270.000	V	-2.200.000	V

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	202.651	379.751	76.742	20.933	-4.539
Baten	34.613.044	35.620.930	36.002.646	36.186.906	35.815.732
Saldo	-34.410.393	-35.241.179	-35.925.904	-36.165.973	-35.820.271

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	778.787	869.975	1.017.836	880.928	638.713
Baten	681.798	328.742	163.849	147.312	146.143
Saldo	96.989	541.233	853.987	733.616	492.570

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	981.438	1.249.726	1.094.578	901.861	634.174
Baten	35.294.842	35.949.672	36.166.495	36.334.218	35.961.875
Saldo	-34.313.404	-34.699.946	-35.071.917	-35.432.357	-35.327.701

Overzicht overhead

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft een aantal wijzigingen ondergaan die moeten bijdragen aan de interne sturing door de gemeenteraad, evenals aan een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Eén van de onderdelen van de wijziging betreft een beter inzicht in de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is in het BBV voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie van overhead luidt als volgt: Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Vandaar dat de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke programma's/taakvelden worden geregistreerd, maar centraal onder een afzonderlijk taakveld.

Er zijn regels opgesteld in het BBV welke kosten wel en niet onder de overhead vallen. Overhead bestaat in elk geval uit:

- Salariskosten management/leidinggevenden;
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- Personeel & Organisatie;
- Inkoop;
- Interne en Externe communicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering;
- Facilitaire zaken en huisvesting;
- Post en archief;
- Managementondersteuning.

Bovenstaande indeling kan teruggebracht worden tot de volgende uitgangspunten als men naar de gehele organisatie kijkt.

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve niet tot de overhead.
- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.

De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Financiële mutaties Overhead

Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)	incidenteel/ structureel	Financiële doorwerking in euro's							
		2019		2020		2021		2022	
Uitgaven									
Onderhoud en beheer ICT	S	17.000	N	17.000	N	17.000	N	17.000	N
Privacy workspace, screenen autorisaties, beveiligde mail	S	24.000	N	24.000	N	24.000	N	24.000	N
Privacy workspace, screenen autorisaties, beveiligde mail	I	10.000	N						
Ambtelijke inzet AVG	I	39.000	N						
Ambtelijke inzet t.b.v. omgevingswet (inc)	I	95.000	N	95.000	N				
AVG implementatie en bewustwording privacy	I	20.000	N						
Functiewaarderingen (Programma 7)	I	40.000	N						
Inhuur derden vanwege ziekte, vacatures, specifieke kennis	S	23.000	N	23.000	N	23.000	N	23.000	N
Lobby Hooijpolder en Amercentrale	i	50.000	N	50.000	N	50.000	N	50.000	N
Totaal uitgaven		318.000	N	209.000	N	114.000	N	114.000	N
Inkomsten									
Vergoeding UWV vanwege zwangerschapsverlof	S	31.000	N	31.000	N	31.000	N	31.000	N
Inzet Vrije Algemene reserve t.b.v. medewerker AVG	I	-39.000	V						
Inzet Vrije Algemene reserve t.b.v. functiewaarderingen	I	-40.000	V						
Inzet Vrije Algemene reserve t.b.v. Omgevingswet (inc)	I	-95.000	V	-95.000	V				
Totaal inkomsten		-143.000	V	-64.000	V	31.000	N	31.000	N
Saldo Uitgaven en inkomsten		175.000	N	145.000	N	145.000	N	145.000	N
Saldo Overige uitgaven en inkomsten		306.000	N	215.000	N	255.000	N	227.000	N
Totaal Overhead		481.000	N	360.000	N	400.000	N	372.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	19.174.234	6.310.182	6.046.868	5.970.917	5.934.147
Baten	13.247.119	19.532	19.532	19.532	19.532
Saldo	5.927.115	6.290.650	6.027.336	5.951.385	5.914.615

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	117.500	194.000	115.000	0	0
Saldo	-117.500	-194.000	-115.000	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	19.174.234	6.310.182	6.046.868	5.970.917	5.934.147
Baten	13.364.619	213.532	134.532	19.532	19.532
Saldo	5.809.615	6.096.650	5.912.336	5.951.385	5.914.615

